

EERSTELIJNSZONE
VLAAMSE ARDENNEN

Omgevingsanalyse 2022

**Eerstelijnszone
Vlaamse Ardennen**

Inhoudsopgave

Inleiding	5
Methodologie	5
Resultaten	6
1. Demografische gegevens	6
1.1 Bevolking algemeen	6
1.1.1 Bevolking en bevolkingsdichtheid	6
1.1.2 Loop van de bevolking (geboorte en sterfte, verhuisbewegingen)	6
1.1.3 Leeftijdsverdeling	8
1.1.4 Demografische coëfficiënten: groene druk, grijze druk en familiale zorgindex	9
1.1.5 De ouderenpopulatie en prognose	10
1.2 Bevolking diversiteit	11
1.2.1 Bevolking naar nationaliteit en herkomst	11
1.2.2 Evoluties	11
1.2.3 Indeling nationaliteitsgroepen	13
1.2.4 Nieuwkomers	13
1.3 Huishoudens	14
1.3.1 Huishoudenstypes en eigenschappen van huishoudens	14
1.4 Gezondheid en zorg	15
1.4.1 Algemene gezondheidstoestand	15
1.4.2 Zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden	16
1.4.3 Ouderen met dementie	17
1.4.4 Mentale gezondheid	18
1.4.5 Preventieve gezondheid	22
1.4.6 Geneesmiddelengebruik	24
1.5 Synthese demografische gegevens	26
2. Socio-economische gegevens	27
2.1 Inkomens	27
2.1.1 Fiscaal inkomen	27
2.1.2 Verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering	27
2.1.3 (Equivalent) leefloon	28
2.2 Socio-Economische positie	28
2.2.1 Socio-economische positie	28
2.2.2 Niet-werkende werkzoekenden	29
2.3 Betalingsmoeilijkheden	31

2.4	Risicokenmerken van leerlingen	31
2.4.1	Basisonderwijs	31
2.4.2	Secundair onderwijs	32
2.5	Synthese socio-economische ontwikkelingen	34
3	Socio-culturele gegevens	35
3.1	Informele zorg	35
3.1.1	Mantelzorg	35
3.1.2	Zorgpremie	36
3.2	Vrijwilligerswerk en sociaal culturele initiatieven	37
3.2.1	Cijfers vrijetijdsmonitor	37
3.4	Synthese Socio-culturele ontwikkelingen	40
4.	Technologische ontwikkelingen	41
4.1	Globaal Medisch Dossier	41
4.2	Zorggeletterdheid	41
5	Ecologische gegevens	43
5.1	Wonen	43
5.1.1	Bebouwingsgraad	43
5.1.2	Woongelegenheden	43
5.1.3	Huurders en eigenaars	44
5.2	Sociaal Wonen	44
5.2.1	Sociale huurwoningen	45
5.2.2	Bindend sociaal objectief	45
5.2.3	Kandidaat-huurders	47
5.3	Zorgaanbod	47
5.3.1	Woonzorgcentra	47
5.3.2	Dagverzorgingscentra	48
5.3.3	Externe nachtzorg	49
5.3.4	Gepresteerde uren gezinszorg en aanvullende thuiszorg	49
5.3.5	Centra voor kortverblijf	50
5.3.6	VAPH-voorzieningen in ELZ Vlaamse Ardennen	50
5.3.7	Huisartscontact	51
5.3.8	Beroepsgroepen en kringwerkingen	51
5.3.9	Aanbod Geestelijke Gezondheidszorg	52
5.3.10	Voorzieningen: algemeen ziekenhuis	52
5.3.11	Initiatieven rond gezondheidsbevordering en ziektepreventie in de regio	53
5.4	Welzijnsaanbod	54

5.4.1	Aanbod kinderopvang.....	54
5.4.2	Erkende lokale dienstencentra	54
5.5	Milieu-indicatoren VMM	56
5.6	Verkeersveiligheid	56
5.6.1	Cijfers verkeersslachtoffers.....	56
5.6.2	Duurzaam verplaatsingsgedrag.....	58
5.7	Synthese ecologische ontwikkelingen	59
6	Politiek-juridische gegevens.....	60
6.1	Info uit meerjarenplan 2020-2025, beleids- en/of armoedepan van de gemeenten	60
	Algemeen besluit	64

Inleiding

Eerstelijnszone Vlaamse Ardennen omvat een uitgestrekte regio van negen gemeenten in het zuiden van de provincie Oost-Vlaanderen. Deze gemeenten zijn Gavere, Horebeke, Kluisbergen, Kruisem, Maarkedal, Oudenaarde, Ronse, Wortegem-Petegem en Zwalm. Zoals de naam het aangeeft wordt de zone grotendeels gekenmerkt door een glooiend landschap, maar kent het ook enkele verstedelijkte kernen.

Huidige omgevingsanalyse heeft tot doel heel wat belangrijke cijfers en statistieken op te lijsten, te onderzoeken welke behoeften er leven, alsook het zorg- en welzijnslandschap in de regio beter te leren kennen. Dit document biedt inzichten bij het selecteren van volgende projecten aangaande zorg en welzijn en zal ook de basis vormen bij het opstellen van volgend actie- en beleidsplan.

Methodologie

Om alle beschikbare gegevens op een gestructureerde manier weer te geven wordt het DESTEP-model gebruikt. DESTEP is de afkorting voor volgende zes factoren: demografische, economische, sociaal-culturele, technologische, ecologische en politiek-juridische ontwikkelingen. In wat volgt bespreken we elk van deze domeinen. Per domein worden afsluitend de opvallendste cijfers nogmaals samengevat.

De data beschreven in deze omgevingsanalyse zijn grotendeels gebaseerd op het “Rapport kerncijfers voor Eerstelijnszones”, ‘Rapport bevolking en huishoudens’, ‘Rapport armoede’, ‘Rapport ouderenzorg’ en ‘Rapport wonen’ van Provincies.incijfers.be. Ook de website van het intermutualistisch agentschap werd regelmatig geraadpleegd. Er werd getracht recente data op te nemen in deze analyse. Vele cijfers weerspiegelen de situatie in 2020 of 2021, andere gegevens zijn echter ouder.

In enkele hoofdstukken worden de cijfergegevens aangevuld met informatie verkregen van leden van de zorgraad en/of via contacten met lokale besturen. Deze omgevingsanalyse wordt gezien als een werkstuk; een momentopname. Het is van belang om deze gegevens te toetsen bij de lokale partners, alsook de burgers. Tot op heden is het niet gelukt om deze denkoefening te organiseren met hen. Het is een doelstelling van deze eerstelijnszone om in de toekomst bij haar inwoners te toetsen wat hun ideeën en noden zijn met betrekking rond het zorgaanbod in de regio.

Resultaten

1. Demografische gegevens

1.1 Bevolking algemeen

1.1.1 Bevolking en bevolkingsdichtheid

Tabel 1: Totaal aantal inwoners volgens rijksregister¹		
	Totale bevolking [aantal]	Bevolkingsdichtheid [per km²]
Gavere	12.999	411
Horebeke	2.010	179
Kluisbergen	6.685	218
Kruisem	15.771	220
Maarkedal	6.366	138
Oudenaarde	31.688	460
Ronse	26.522	764
Wortegem-Petegem	6.447	152
Zwalm	8.231	243
Vlaamse Ardennen	116.719	314
Vlaams Gewest	6.666.912	489

ELZ Vlaamse Ardennen (ELZ VLAR) heeft 116.719 inwoners (cijfers 2021). De steden Oudenaarde en Ronse hebben het hoogste aantal inwoners. Kluisbergen, Wortegem-Petegem en Horebeke zijn de kleinste gemeentes.

De gemiddelde bevolkingsdichtheid van deze ELZ bedraagt 314 inwoners per km². Dit is lager dan de gemiddelde bevolkingsdichtheid van het Vlaams Gewest. Er wordt een hoge bevolkingsdichtheid (>het Vlaamse Gewest) weerhouden voor Ronse. Maarkedal kent de laagste bevolkingsdichtheid. Een lage bevolkingsdichtheid (zoals in Maarkedal, Wortegem-Petegem, Horebeke) kan implicaties hebben op de toegankelijkheid van zorg. Bijvoorbeeld aanwezigheid van zelfstandige paramedici in de buurt, de bereikbaarheid van een ziekenhuis,...

1.1.2 Loop van de bevolking (geboorte en sterfte, verhuisbewegingen)

De bevolking fluctueert elk jaar door geboorte en sterfte. Het verschil tussen het aantal geboortes en het aantal sterftes noemen we het natuurlijk saldo of de natuurlijke aangroei. Deze aangroei kan ook negatief zijn. In ELZ Vlaamse Ardennen werden in 2020 1.059 personen geboren en stierven er 1.303. Het natuurlijk saldo bedroeg dus -244.

Naast geboorte en sterfte, heeft ook migratie impact op de bevolkingsevolutie. Doorgaans is de impact daarvan ook groter. Het migratiesaldo van ELZ Vlaamse Ardennen met het buitenland is dan het aantal verhuizers naar ELZ VLAR vanuit het buitenland, verminderd met het aantal verhuizers vanuit ELZ VLAR naar het buitenland. Dit saldo bedroeg in 2020 273. Een

¹ Bron Rapport kerncijfers Eerstelijnszone Vlaamse Ardennen – geraadpleegd op 11/07/2022

positief internationaal migratiesaldo betekent dat er meer mensen instroomden vanuit het buitenland dan er vertrokken. Een negatief saldo betekent dat er meer mensen vertrokken naar het buitenland dan er toekwamen. Het migratiesaldo met andere Belgische gemeenten wordt op dezelfde manier berekend (immigratie vanuit een andere Belgische gemeente naar deze eerstelijnszone min emigratie vanuit de eerstelijnszone naar een andere Belgische gemeente), en bedroeg in 2020 489.

De som van het natuurlijk, het intergemeentelijk en het internationaal migratiesaldo is de totale aangroei. Wanneer deze aangroei positief is, neemt het aantal inwoners toe. Een negatieve aangroei zorgt voor een daling van het inwonersaantal. In 2020 bedroeg deze totale bevolkingsgroei in ELZ Vlaamse Ardennen 518. De grootste aangroei wordt opgemerkt in Kluisbergen. In Horebeke daalde het aantal inwoners. In Kruisem bleef het bevolkingsaantal nagenoeg stabiel.

Voorts is de negatieve natuurlijke aangroei voor alle gemeenten van de ELZ, behalve voor Ronse, heel opmerkelijk.²

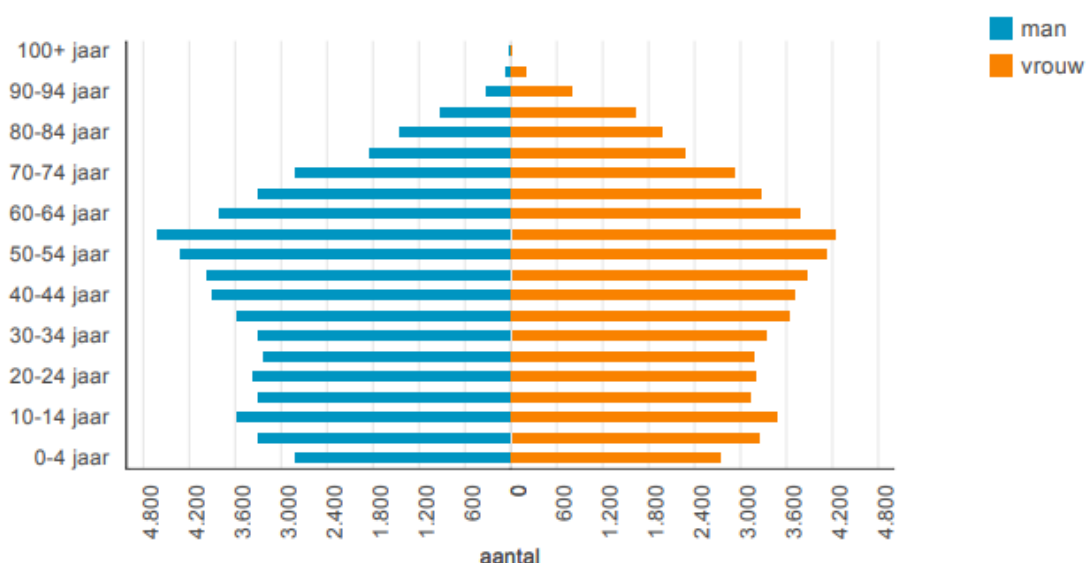
Tabel 2: Loop van de bevolking²				
	natuurlijke aangroei per 1.000 inwoners (%)	migratiesaldo met een andere Belgische gemeente per 1.000 inwoners (%)	Migratiesaldo met het buitenland per 1.000 inwoners (%)	Totale aangroei per 1.000 inwoners (%)
Gavere	-2,4	8,3	2,1	8,0
Horebeke	-11,9	4,5	1,0	-6,5
Kluisbergen	-0,9	15,2	1,1	15,4
Kruisem	-3,6	3,4	0,6	0,3
Maarkedal	-6,9	10,4	-0,3	3,1
Oudenaarde	-2,5	-0,3	4,4	1,6
Ronse	1,8	0,4	3,1	5,2
Wortegem- Petegem	-3,0	10,7	0,3	8,1
Zwalm	-3,9	10,2	1,0	7,3
Vlaamse Ardennen	-1,2	2,8	2,9	4,5
Vlaams Gewest	-1,1	1,8	2,9	3,6

² Bron Rapport Bevolking en huishoudens – Provincies.incijfers.be geraadpleegd op 11/07/2022

1.1.3 Leeftijdsverdeling

Tabel 3: Leeftijdsverdeling 2021 (Eenheid %)³			
	0-17 jaar	18-64 jaar	65 jaar of ouder
Gavere	18,1	60,7	21,2
Horebeke	17,0	55,4	27,7
Kluisbergen	19,7	60,6	19,7
Kruisem	19,4	61,0	19,6
Maarkedal	18,0	58,2	23,9
Oudenaarde	18,4	60,6	21,0
Ronse	23,5	57,4	19,1
Wortegem-Petegem	19,6	60,5	19,9
Zwalm	19,0	60,7	20,3
Vlaamse Ardennen	19,8	59,7	20,5
Vlaams Gewest	19,4	59,9	20,7

Globaal gezien kent ELZ Vlaamse Ardennen eenzelfde gemiddelde leeftijdsverdeling als het Vlaamse Gewest. Op gemeentelijk niveau bemerken we echter een lager percentage aan actieve bevolking in Horebeke, waar ook het percentage ouderen een stuk hoger ligt. Deze cijfers zouden deels verklaard kunnen worden door de aanwezigheid van 2 woonzorgcentra op een totale bevolking van ongeveer 2000 inwoners. Kruisem heeft het hoogste percentage aan beroepsactieve bevolking.

Grafiek 1: Bevolkingspiramide per leeftijdsklasse van 5 jaar ⁴

Bovenstaande bevolkingspiramide toont aan dat de komende jaren heel wat personen, die in de regio ELZ Vlaamse Ardennen wonen, de pensioengerechtigde leeftijd zullen bereiken.

³ Bron Rapport kerncijfers Eerstelijnszone Vlaamse Ardennen – geraadpleegd op Provincie in cijfers 11/07/2022

⁴ Bron Rapport kerncijfers Eerstelijnszone Vlaamse Ardennen – geraadpleegd op Provincie in cijfers 11/07/2022

1.1.4 Demografische coëfficiënten: groene druk, grijze druk en familiale zorgindex⁵

De groene druk geeft de verhouding van de jongeren (0-19 jaar) op de bevolking van 20 tot 64 jaar weer. Dit cijfer geeft aan hoeveel kinderen en jongeren er onderhouden moeten worden door de bevolking op beroepsactieve leeftijd. Bij een hogere groene druk zijn er dus relatief meer jongeren in vergelijking met de bevolking van 20 tot 64 jaar. In 2021 waren er in ELZ Vlaamse Ardennen voor 100 personen in de leeftijdsgroep 20-64 jaar 38,1 jongeren. De groene druk is groter in ELZ Vlaamse Ardennen dan in het Vlaams Gewest. De grijze druk geeft de verhouding weer van het aantal ouderen (65 jaar of ouder) op het aantal inwoners op beroepsactieve leeftijd (20-64 jaar). Deze waarde geeft aan hoeveel ouderen er onderhouden moeten worden door de bevolking op beroepsactieve leeftijd. Bij een hogere grijze druk zijn er dus relatief meer ouderen in vergelijking met de 20 tot 64-jarigen.

Tabel 4: Demografische coëfficiënten (ratio)			
	Groene druk	Grijze druk	Familiale zorgindex
Gavere	34,2	36,0	37,6
Horebeke	35,3	51,7	60,3
Kluisbergen	37,1	33,6	46,8
Kruisem	36,3	33,3	39,5
Maarkedal	36,0	42,7	55,7
Oudenaarde	34,9	35,8	44,9
Ronse	46,9	34,7	45,3
Wortegem-Petegem	37,6	34,2	32,8
Zwalm	36,9	34,9	35,3
Vlaamse Ardennen	38,1	35,6	42,9
Vlaams Gewest	37,2	35,7	43,7

In het werkingsgebied van ELZ Vlaamse Ardennen is de verhouding ouderen/mensen op beroepsactieve leeftijd 35,6: per 100 mensen. De grijze druk in ELZ Vlaamse Ardennen is even groot als in het Vlaams Gewest. De familiale zorgindex geeft de verhouding weer van de hoogbejaarden (80 jaar of ouder) op de 50 tot 59-jarigen. Dit cijfer duidt aan hoeveel hoogbejaarden er zijn in verhouding tot de bevolking die er normaliter voor moet zorgen. Deze maat wordt vaak gebruikt om in te schatten hoe groot de groep potentiële mantelzorgers is. Hoe hoger de waarde, hoe meer 80-plussers er zijn per 50-59-jarige. In het Vlaams Gewest zijn er in 2021 43,7 80-plussers per 100 mensen van 50 tot 59 jaar. Het werkingsgebied ELZ Vlaamse Ardennen heeft met 42,9 een lagere familiale zorgindex dan gemiddeld genomen in het Vlaams Gewest.

In paragraaf 3.1.1 wordt een prognose gemaakt van de mantelzorgratio.

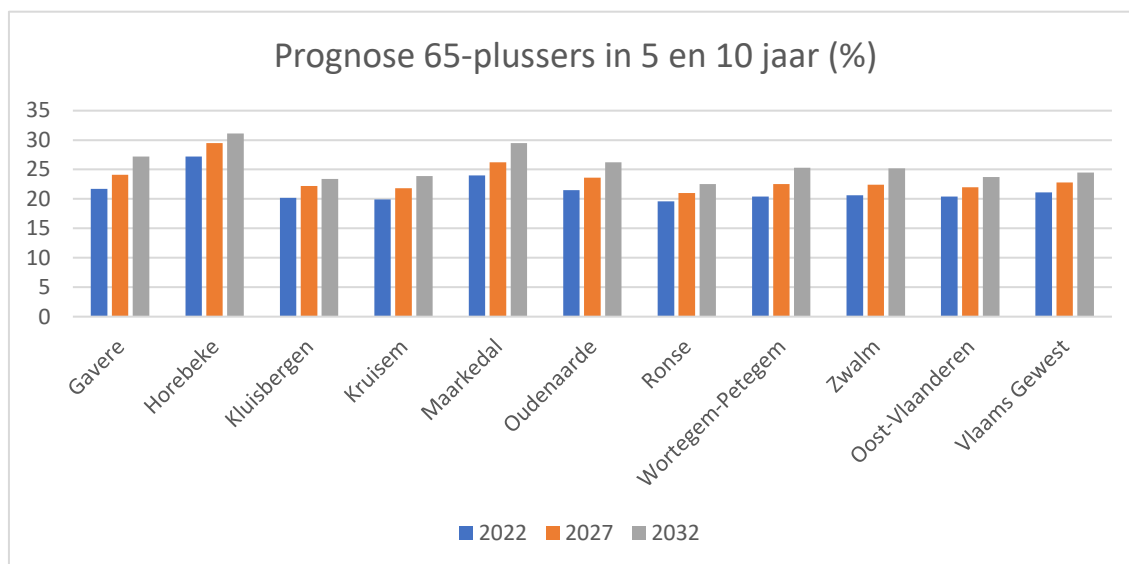
Binnen ELZ Vlaamse Ardennen is de groene druk het hoogst in Ronse en het laagst in Gavere. De grijze druk is het hoogst in Horebeke en het laagst in Kruisem. De familiale zorgindex is hoog in Ronse, Kluisbergen, Oudenaarde en Maarkedal. De meest uitgesproken score wordt opgemerkt in Horebeke. De aanwezigheid van 2 woonzorgcentra in deze kleine gemeente kan hier opnieuw van invloed zijn.

⁵ Bron Rapport kerncijfers Eerstelijnszone Vlaamse Ardennen – geraadpleegd op 11/07/2022

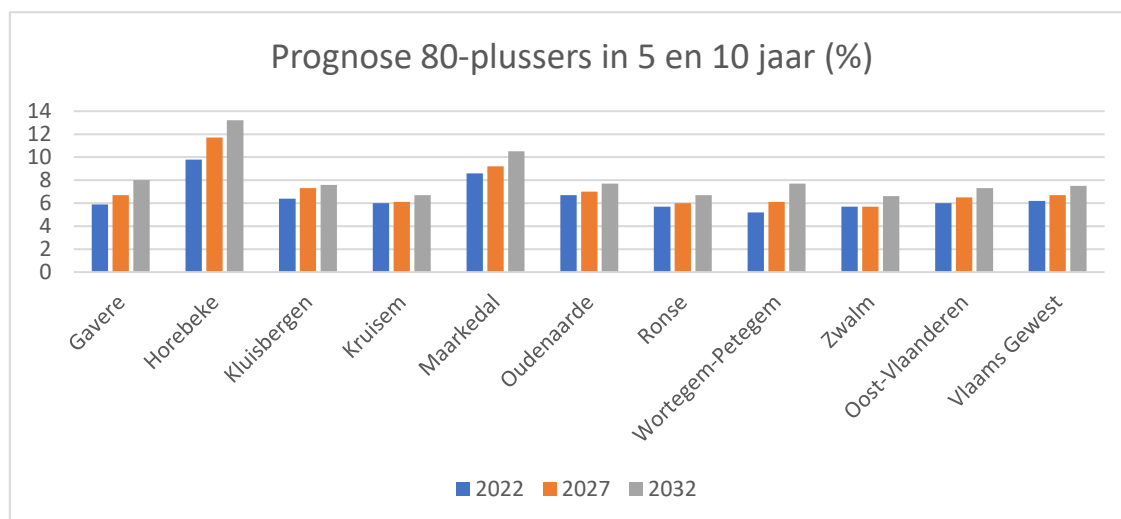
Ten aanzien van het Vlaamse Gewest heeft ELZ VLAR een hogere groene druk, een gelijkaardige grijze druk en een iets lagere familiale zorgindex.

Bovenstaande tabel toont de prominente plaats aan van de actieve bevolkingsgroep in het zorgen voor eigen kinderen en (groot)ouders. Dit kan een belangrijke factor zijn in het welzijn van de persoon.

1.1.5 De ouderenpopulatie en prognose ⁶

Grafiek 2: prognose 65-plussers

Grafiek 3: prognose 80-plussers

Horebeke kent het hoogste percentage aan ouderen (65+ en 80+), zowel nu als in de toekomst. Opnieuw: deze gemeente heeft 2 woonzorgcentra op haar grondgebied. Dit kan van invloed zijn. Ook de percentages voor Oudenaarde en Maarkedal liggen hoger dan het gemiddelde voor Oost-Vlaanderen en het Vlaamse Gewest. Andere gemeenten hebben een gemiddeld aantal 65-plussers en 80-plussers i.v.m. Oost-Vlaanderen en het Vlaamse Gewest. De laagste percentages worden

⁶ Bron rapport Ouderenzorg voor gemeenten Gavere, Horebeke, Maarkedal, Kluisbergen, Kruisem, Oudenaarde, Ronse, Wortegem-Petegem en Zwalm – geraadpleegd op Provincie in cijfers 13/07/2022

weerhouden voor Ronse. Men verwacht een grote toename 80+'ers in Gavere, Horebeke, Maarkedal en Wortegem-Petegem tussen 2027 en 2032.

1.2 Bevolking diversiteit

1.2.1 Bevolking naar nationaliteit en herkomst

Tabel 5: Bevolking naar nationaliteit en herkomst				
	Belgische huidige nationaliteit	Niet-Belgische huidige nationaliteit	Belgische herkomst	Niet-Belgische herkomst
Gavere	12.643	356	11.991	1.008
Horebeke	1.988	22	1.941	69
Kluisbergen	6.519	166	6.225	460
Kruisem	15.380	391	14.796	975
Maarkedal	6.266	100	6.077	289
Oudenaarde	30.015	1.673	27.802	3.886
Ronse	24.219	2.303	17.346	9.176
Wortegem-Petegem	6.316	131	6.041	406
Zwalm	8.101	130	7.829	402
Vlaamse Ardennen	111.447	5.272	100.048	16.671
Vlaams Gewest	6.018.212	648.700	5.075.685	1.591.227

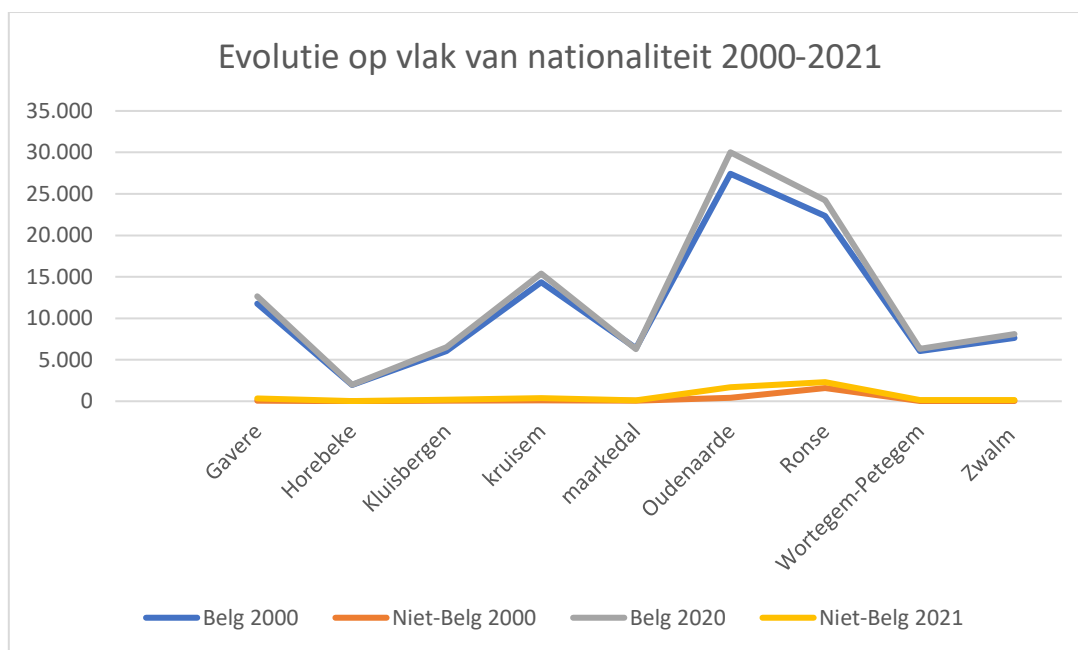
In ELZ Vlaamse Ardennen hebben 16.671 inwoners een niet-Belgische herkomst, 5.272 hebben een andere nationaliteit dan de Belgische. In vergelijking met het Vlaams Gewest is er in ELZ Vlaamse Ardennen een kleiner aandeel mensen met een andere dan de Belgische nationaliteit (respectievelijk 9.7% en 4.5 %) en een kleiner aandeel mensen met een niet-Belgische herkomst (respectievelijk 23.9% en 14.3%)⁷. Vooral Ronse kent een hoog aantal inwoners van niet-Belgische herkomst.

1.2.2 Evoluties⁸

Onderstaande grafiek en tabel tonen de evoluties op vlak van het aantal personen met een Belgische nationaliteit. In vele gemeenten bleef de verhouding de afgelopen 20 jaar relatief stabiel. Al neemt het aantal personen met een niet-Belgische nationaliteit wel toe. Vooral in steden zoals in Oudenaarde, Ronse en Gavere is een stijging duidelijk te zien.

⁷ Bron Rapport kerncijfers Eerstelijnszone Vlaamse Ardennen – geraadpleegd op Provincie in cijfers 11/07/2022

⁸ Rapport Nationaliteit en Herkomst – provincie.incijfers – geraadpleegd op 15/07/2022

Grafiek 5: Evolutie op vlak van nationaliteit 2000-2021

Tabel 6: Evoluties op vlak van Nationaliteit						
	2000		2010		2021	
	Belgische huidige nationaliteit	Niet-Belgische huidige nationaliteit	Belgische huidige nationaliteit	Niet-Belgische huidige nationaliteit	Belgische huidige nationaliteit	Niet-Belgische huidige nationaliteit
Gavere	11.763	79	12.290	163	12.643	356
Horebeke	1.962	7	2.029	31	1.988	22
Kuisbergen	6.037	56	6.346	112	6.519	166
Kruisem	14.356	107	15.118	188	15.380	391
Maarkedal	6.387	71	6.359	67	6.266	100
Oudenaarde	27.426	432	28.976	806	30.015	1.673
Ronse	22.326	1.589	23.622	1.546	24.219	2.303
Wortegem-Petegem	6.038	29	6.206	63	6.316	131
Zwalm	7.643	48	7.963	98	8.101	130
Oost-Vlaanderen	1.321.447	47.201	1.373.353	62.610	1.416.872	117.243
Vlaams Gewest	5.646.570	321.272	5.853.287	422.402	6.018.212	648.700

1.2.3 Indeling nationaliteitsgroepen⁹

Tabel 7: Indeling nationaliteitsgroepen						
	EU-herkomst (excl. Belg)	Nederlandse herkomst	Franse herkomst	Zuid- Europese (EU) herkomst	Noord/West- Europese (EU) herkomst	Oost-Europese (EU) herkomst
Gavere	471	113	52	103	54	149
Horebeke	39	14	x	9	6	9
Kluisbergen	231	44	71	34	12	70
Kruisem	486	140	84	71	39	152
Maarkedal	125	34	32	19	26	14
Oudenaarde	1.492	363	137	270	109	613
Ronse	1.956	253	658	481	59	505
Wortegem- Petegem	208	66	51	21	10	60
Zwalm	217	91	36	20	22	48
ELZ Vlaamse Ardennen	5225	1118	1121	1028	337	1620
Oost- Vlaanderen	102.477	28.178	7.971	15.902	5.971	44.455
Vlaams Gewest	648.746	228.870	54.098	142.470	39.678	183.630

Bovenstaande tabel geeft aan dat Europese inwijkelingen hoofdzakelijk uit Oost-Europese landen afkomstig zijn.

1.2.4 Nieuwkomers¹⁰

Tabel 8: Overzicht nieuwkomers ELZ Vlaamse Ardennen					
	18-34 jaar	35-49 jaar	50-64 jaar	65+ jaar	Totaal
Gavere	27	4	2	2	35
Horebeke	1	2	0	0	3
Kluisbergen	8	7	1	0	16
Kruisem	23	5	1	0	29
Maarkedal	3	3	0	0	6
Oudenaarde	101	61	12	0	174
Ronse	63	47	11	5	126
Wortegem- Petegem	3	1	0	0	4
Zwalm	4	6	0	0	10
Totaal	233	136	27	7	403

Oudenaarde kent het hoogste aantal nieuwkomers. Horebeke, Maarkedal en Wortegem-Petegem het minste. De nieuwkomers zijn hoofdzakelijk jonge mensen.

⁹ Rapport Nationaliteit en Herkomst – provincie.incijfers – geraadpleegd op 15/07/2022

¹⁰ Bron: rapport nationaliteit en herkomst – Provincie in cijfers.be – geraadpleegd op 14/07/22

1.3 Huishoudens

1.3.1 Huishoudenstypes en eigenschappen van huishoudens

De ELZ Vlaamse Ardennen telt in totaal 49.175 huishoudens. In onderstaande tabel worden de huishoudens ingedeeld in drie grote groepen: de alleenstaanden, de meerpersoonshuishoudens met minderjarige kinderen en meerpersoonshuishoudens zonder minderjarige kinderen. De eenoudergezinnen behoren tot de tweede groep. In ELZ Vlaamse Ardennen zijn er 14.935 huishoudens die uit 1 persoon bestaan. Dit is 30,4% van het totaal aantal huishoudens. Het aandeel alleenstaanden is lager in ELZ Vlaamse Ardennen dan in het Vlaams Gewest (32,3%). In ELZ Vlaamse Ardennen bestaan 12.566 huishoudens uit minstens 2 personen met minderjarige kind(eren). Dit is 25,6% van het aantal huishoudens. Het aandeel is hoger dan in het Vlaams Gewest (24,5%). Tot slot zijn er in ELZ Vlaamse Ardennen ook 21.674 meerpersoonshuishoudens zonder minderjarige kinderen. Dit is 44,1% van de huishoudens.

Meerpersoonshuishouden zonder minderjarige kinderen is het meest voorkomende huishoudenstype in het Vlaams Gewest (43,3% van de huishoudens). In nagenoeg alle ELZ is dit het meest voorkomende huishoudenstype. De enige uitzonderingen zijn ELZ Gent, ELZ Leuven, ELZ Oostende-Bredene en de ELZ Antwerpen en rand, waar alleenwonenden het meest voorkomen.

Tabel 9: Huishoudtypes ¹¹					
	Private huishoudens	Alleen-wonend	Meerpersoons-huishoudens met minstens 1 minderjarig kind	Meerpersoonshuis-houdens zonder minderjarige kinderen	% alleenwonend/aantal huishoudens
Gavere	5.511	1.507	1.368	2.636	27.35%
Horebeke	778	187	194	397	24.04%
Kluisbergen	2.844	863	727	1.254	30.34%
Kruisem	6.566	1.783	1.718	3.065	27.16%
Maarkedal	2.478	575	617	1.286	23.20%
Oudenaarde	14.076	4.782	3.299	5.995	33.97%
Ronse	10.941	3.738	3.034	4.169	34.16%
Wortegem-Petegem	2.596	626	713	1.257	24.11%
Zwalm	3.385	874	896	1.615	25.82%
Vlaamse Ardennen	49.175	14.935	12.566	21.674	30.37%
Vlaams Gewest	2.859.229	922.632	699.367	1.237.230	32.27%

¹¹ Bron Rapport kerncijfers Eerstelijnszone Vlaamse Ardennen – geraadpleegd op Provincie in cijfers 11/07/2022

Tabel 10: Huishoudtypes – percentages							
	Alleenwonend (t.o.v. private huishoudens)	Paar zonder kinderen (t.o.v. private huishoudens)	Paar met minstens 1 minderjarig (LIPRO) kind (t.o.v. private huishoudens)	Eenoudergezin met minstens 1 minderjarig (LIPRO) kind (t.o.v. private huishoudens)	Paar met enkel meerderjarig(e) (LIPRO) kind(eren) (t.o.v. private huishoudens)	Eenoudergezin met enkel meerderjarig(e) (LIPRO) kind(eren) (t.o.v. private huishoudens)	Ander type huishouden (t.o.v. private huishoudens)
Gavere	27,3	32,5	21,3	3,5	9,9	4,2	1,3
Horebeke	24,0	34,4	22,9	2,1	11,1	4,4	1,2
Kluisbergen	30,3	30,3	21,6	4,0	8,3	4,4	1,1
Kruisem	27,2	31,4	22,9	3,2	10,2	3,9	1,3
Maarkedal	23,2	32,8	22,1	2,8	12,0	5,8	1,3
Oudenaarde	34,0	29,0	19,3	4,1	7,9	4,3	1,4
Ronse	34,2	24,5	22,2	5,5	7,0	4,9	1,7
Wortegem- Petegem	24,1	31,5	24,2	3,3	11,6	4,1	1,2
Zwalm	25,8	31,6	22,5	4,0	10,4	4,3	1,4
Oost- Vlaanderen	32,4	29,1	20,4	4,3	8,0	4,0	1,8
Vlaams Gewest	32,3	29,2	20,3	4,2	8,4	4,0	1,6

Ronse en Oudenaarde hebben de hoogste percentages aan alleenwonenden, deze liggen hoger dan de gemiddelden voor Oost-Vlaanderen en het Vlaamse Gewest. Ook een derde van de inwoners in Kluisbergen is alleenwonend. Bovendien kent Ronse ook het hoogste percentage van eenoudergezinnen.

Ongeveer een kwart van de huishoudens in ELZ Vlaamse Ardennen zijn gezinnen met 2 minderjarige kinderen.

1.4 Gezondheid en zorg

1.4.1 Algemene gezondheidstoestand¹²

In het werkingsgebied van ELZ Vlaamse Ardennen heeft 11,9% van de verzekerden in de ziekteverzekering een statuut van chronische aandoening. Dit aandeel is hoger dan gemiddeld in het Vlaams Gewest. Per 1.000 personen in de ziekteverzekering zijn er 61 personen met een diabetesbehandeling. Het gemiddelde in het Vlaams Gewest is 56. De gemiddelde BEL-score van 65-plussers die thuiszorg ontvangen, bedraagt in het Vlaams Gewest 28,3. Op gemeenteniveau varieert de gemiddelde BEL-score van 23,3 in Ronse tot 29,4 in Gavere. De BEL-score meet 5 verschillende aspecten van zorgafhankelijkheid, namelijk cognitieve, fysieke en gedragsmatige problemen, uitvoeren van ADL- en iADL-taken. Per 1.000 18-plussers zijn er in ELZ Vlaamse Ardennen 66,03 personen erkend door de Directie-Generaal Personen met een handicap. In het Vlaams Gewest ligt dit op 62,25 per 1.000.

¹² Rapport Intermutualistisch Agentschap – via Provincie in cijfers – geraadpleegd op 14/07/22

Tabel 11: algemene gezondheidstoestand van inwoners van ELZ Vlaamse Ardennen				
	Statuut chronische ¹³ aandoeningen (t.o.v. personen in de ziekteverzekering) [%] [2018]	Prevalentie diabetes per 1.000 personen in de ziekteverzekering [%] [2018]	Gemiddelde BEL-score gezinszorg 65+ [BEL- score] [2020]	Erkend door DG personen met een handicap (t.o.v. inwoners 18+) [per 1.000] [2022]
Gavere	11,8	59	29,4	60,40
Horebeke	14,6	62	24,4	66,83
Kluisbergen	12,8	56	24,0	64,58
Kruisem	11,1	59	25,7	56,24
Maarkedal	13,3	70	23,9	62,52
Oudenaarde	12,5	57	24,7	63,91
Ronse	11,5	71	23,3	87,12
Wortegem- Petegem	10,4	54	25,6	45,25
Zwalm	11,7	55	24,8	57,67
Vlaamse Ardennen	11,9	61	25,1	66,03
Vlaams Gewest	11,3	56	28,3	62,25

Tabel 12: Diabeteszorg 2020		
	Prevalentie diabetes (Aantallen/1000)	Prevalentie insuline gebruikers (Aantallen/1000)
Gavere	62	13
Horebeke	63	15
Maarkedal	72	16
Kruisem	60	13
Kluisbergen	59	11
Oudenaarde	60	11
Ronse	73	19
Wortegem-Petegem	60	13
Zwalm	56	10
ELZ VLAR	63	13
Provincie Oost-Vlaanderen	61	13

Bovenstaande tabellen tonen belangrijke uitdagingen voor ELZ VLAR op vlak van zorg voor personen met een chronische aandoening, personen met diabetes en personen met een beperking.

1.4.2 Zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden

In 2021 werden in ELZ Vlaamse Ardennen 3.245 zorgbudgetten toegekend in een mantel- en thuiszorgsituatie. In residentiële setting zijn dat 1.411 zorgbudgetten.

¹³ Rapport Intermutualistisch Agentschap – via Provincie in cijfers – geraadpleegd op 14/07/22

Er worden 3.834 zorgbudgetten (thuiszorg en residentiële zorg samen) toegekend aan 65-plussers. Dit betekent dat 16,0% van de 65-plussers een zorgbudget krijgt. Dit aandeel is in ELZ Vlaamse Ardennen hoger dan gemiddeld in het Vlaams Gewest (=15%).

Bovendien bestaat ook nog een zorgbudget voor ouderen, waardoor 1.691 ouderen of 7,1% van de 65-plussers boven op een zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden ook een zorgbudget voor ouderen krijgen. Dit aandeel is ongeveer even hoog als gemiddeld genomen in het Vlaams Gewest.¹⁴

Tabel 13: Aantal zwaar zorgbehoevenden				
	Zwaar zorgbehoevend in de mantel- en thuiszorg	Zwaar zorgbehoevend in residentiële zorg	Zwaar zorgbehoevenden 65+	Ouderen
Gavere	404	126	406	162
Horebeke	69	97	149	55
Kluisbergen	206	94	254	103
Kruisem	396	155	469	253
Maarkedal	173	221	352	129
Oudenaarde	880	337	997	420
Ronse	747	219	749	380
Wortegem-Petegem	126	69	166	58
Zwalm	244	93	292	131
Vlaamse Ardennen	3.245	1.411	3.834	1.691
Vlaams Gewest	189.500	76.200	211.662	94.607

1.4.3 Ouderen met dementie

Elke vier seconden krijgt iemand ergens ter wereld de diagnose dementie. In Vlaanderen (Vlaams Gewest + Brussels Gewest) hebben in 2020, volgens een schatting op basis van het risicomodel van Alzheimer Europe (2019) 141.246 mensen dementie.

Voor heel België is het aantal ca. 202.402.

Het aantal mensen met dementie op jonge leeftijd (-65 jaar) schatten we in Vlaanderen op 8.374, waarvan er slechts 1.800 een formele diagnose kregen¹⁵

Onderstaande tabel toont de cijfers voor ELZ Vlaamse Ardennen. Zowel de cijfers voor 2018 als de prognose voor 2035 wordt vermeld. Men schat een toename van ruim 35% in het aantal personen met dementie over de gehele eerstelijnszone. Het aantal personen met dementie in Gavere en Wortegem-Petegem zou zelfs met meer dan de helft toenemen. Ook in de andere gemeenten zal het aantal personen toenemen met één derde of meer. Enkel in Ronse is de stijging minder sterk (daar is de groene druk ook het hoogst).

¹⁴ Vlaamse Sociale Bescherming | provincies.incijfers.be geraadpleegd op 14/07/2022

Tabel 14: Aantal personen met dementie			
	2018	2035	Stijging
Gavere	252	403	59.9%
Horebeke	71	103	45.1%
Kluisbergen	150	194	29.3%
Kruisem	310	407	31.3%
Ronse	504	640	27%
Oudenaarde	661	896	35.6%
Maarkedal	191	267	39.8%
Wortegem-Petegem	121	185	52.9%
Zwalm	160	219	36.9%
ELZ Vlaamse Ardennen	2420	3314	36.9%

Bovenstaande cijfers zijn gebaseerd op de bevolkingsvooruitzichten van StatBel. Op deze bevolkingsprognose is (rekening houdend met leeftijd en geslacht van de inwoners) het risicomodel van Alzheimer Europe toegepast. Er is in deze berekening uitgegaan van een gelijkblijvend risico. Twee ontwikkelingen kunnen daar invloed op hebben. Via investeren in preventie en gezonde leefstijl op middelbare leeftijd (40-75 jaar) zou de prevalentie wel lager kunnen liggen dan de voorgenoemde cijfers. Anderzijds weten we dat mensen met een niet-Westerse etniciteit een fors hoger risico lopen op dementie. Vlaamse gemeenten waar ook onder de ouderen sprake is van een diverse bevolkingssamenstelling, zullen daardoor met hogere aantallen personen met dementie geconfronteerd worden. De prognoses vermeld in de tabel behouden de ontwikkeling richting (super)diversiteit niet. Voor de gemeente Ronse, met de grootste diversiteit binnen haar bevolking, zou de prognose dus hoger kunnen liggen dan vermeld in de tabel.

Deze cijfers met betrekking tot dementie zijn niet gekend bij de leden van het bestuursorgaan. Er werd zelfs met opvallende verbazing gereageerd. Bij eerdere vergaderingen van het dagelijks bestuur van de zorgraad werd het project 'dementievriendelijke gemeente' en bij uitbreiding 'dementievriendelijke regio' reeds gesuggereerd. Bovenvermelde gegevens zouden het engagement tot dementievriendelijke regio kunnen onderbouwen.

1.4.4 Mentale gezondheid

- Geluksgevoel¹⁵

Onderstaande cijfers, afkomstig uit de stads-en gemeentemonitor (2022) tonen het aandeel inwoners per gemeente dat zich gelukkig voelt. Deze gegevens zijn het resultaat van een burgerbevraging i.o.v. Agentschap Binnenslands Bestuur. De respondenten moesten antwoorden op de vraag: 'Alles bij elkaar genomen, hoe gelukkig zou je zeggen dat je bent? Je kan een score geven van 0 (heel ongelukkig) tot 10 (heel gelukkig)'.

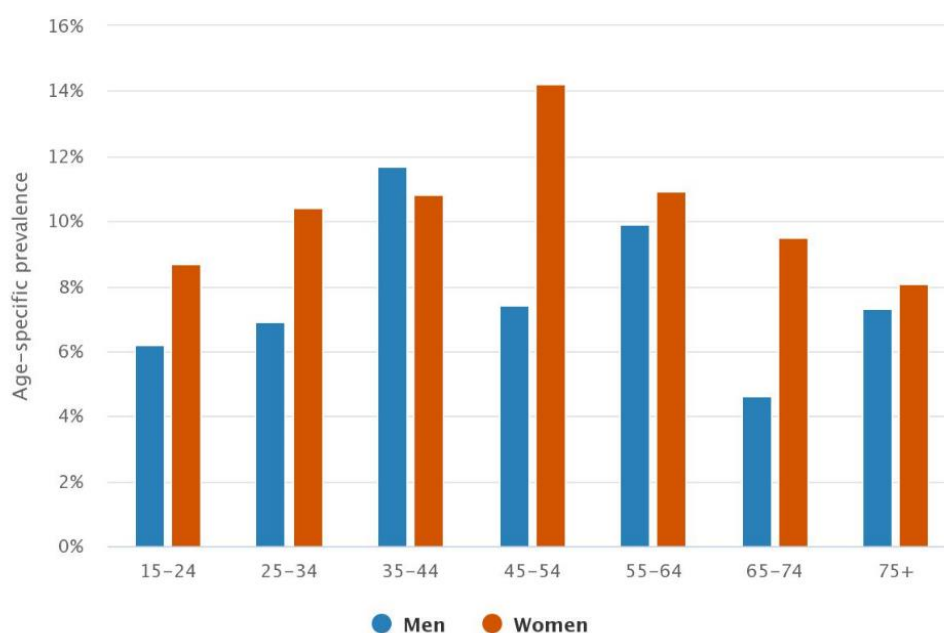
Uit de bevraging blijkt het geluksgevoel het hoogst te zijn bij inwoners van Maarkedal, Kruisem en Horebeke. In Ronse voelt 8 op 10 zich gelukkig.

¹⁵ Data via e-mail aangeleverd door Logo Gezondplus (25/08/22)- [Start | Gemeente-Stadsmonitor \(vlaanderen.be\); cijfers afkomstig uit burgerbevraging](#)

Tabel 15: Geluksgevoel	
	Geluksgevoel
Gavere	84%
Horebeke	88%
Maarkedal	90%
Kluisbergen	86%
Kruisem	89%
Ronse	80%
Wortegem-Petegem	87%
Zwalm	85%
Oudenaarde	86%

- Psychische problemen

Ongeveer 700.000 Vlamingen kampen met ernstige psychische problemen. Bovendien scoort Vlaanderen bij de hoogste van Europa als het gaat om suïdecijfers.¹⁶ Op basis van een open bevraging concludeerde de Vlaamse jeugdraad in 2016 dat gemiddeld 31,4% van de jongeren tussen 14 en 25 jaar niet goed in zijn vel zit. Dertien procent van de jongens en 22,1% van de meisjes tussen 11 en 15 jaar hebben al meerdere keren overwogen om een einde aan hun leven te maken. Deze prevalentie stijgt bovendien met de toenemende leeftijd en is vooral bij de jongens sterk uitgesproken. Wat zelfbeschadigend gedrag betreft, stellen we vast dat de prevalentie 8% bedraagt bij de jongens en 20,8% bij de meisjes.¹⁷

Grafiek 6: Angststoornissen (leeftijd en geslacht, 2018)

- In 2018 had 11.2% van de totale Belgische bevolking een angststoornis en 9.4% kampte met depressieve klachten. Voor beide aandoeningen is de prevalentie hoger bij vrouwen. De prevalentie van deze stoornissen is in Vlaanderen lager dan in Brussel en Wallonië. Er is

¹⁶ [\(Positieve\) geestelijke gezondheid: cijfers | Gezond Leven](#); geraadpleegd op 25/08/2022

¹⁷ [\(Positieve\) geestelijke gezondheid: cijfers | Gezond Leven](#); geraadpleegd op 25/08/2022

bovendien een belangrijke socio-economische invloed op het voorkomen van psychische problemen. Zo komen angststoornissen 2,3 keer meer voor bij personen met een laag opleidingsniveau, depressie komt tot 3 maal meer voor bij personen met een laag opleidingsniveau (basisonderwijs).¹⁸

- Bovenvermelde gegevens tonen het belang van socio-economische moeilijkheden bij het ontstaan van mentale problemen. In ELZ Vlaamse Ardennen kent Ronse een socio-economisch kwetsbaar publiek, de kans op angststoornissen en depressie zou in deze regio hoger kunnen liggen. Angst- en depressiestoornissen zijn bovendien verder toegenomen door toedoen van de coronacrisis. De prevalentie lijkt bovendien de strengheid van de genomen maatregelen te volgen, met hogere cijfers in april en december 2020 en maart 2021 vergeleken met de zomer van 2020 en 2021¹⁹.
- Concrete cijfers over het voorkomen van angst- en depressiestoornissen in deze eerstelijnszone zijn niet beschikbaar. In paragraaf 1.4.6 wordt wel de inname van psychofarmaca per gemeente besproken.
- Tijdens bijeenkomsten van het burgerplatform worden moeilijkheden op vlak van geestelijke gezondheid vaak aangehaald. Vooral de toegang tot de zorg is volgens sommige burgers ontoereikend. De deelnemers geven onder meer aan de hulp niet te vinden, zich eenzaam te voelen, ... Anderzijds blijkt wel dat er op vlak van hulpverlening meerdere initiatieven bestaan in de regio. Er worden echter nauwelijks mensen toegeleid, dixit de medewerkers. Het probleem van zorgmijders is hier bestaande. Ook hier lijkt de socio-economische status van personen van invloed.
- Het Mobil Team van Het Pakt leverde cijfers aan m.b.t. hun tussenkomsten in deze regio. Gemiddeld begeleiden zij jaarlijks een 180-tal cliënten (in- en uitstroom zijn gelijklopend) in Eerstelijnszones Panacea en Vlaamse Ardennen. Psychose en stemmingsproblematiek zijn doorgaans de meest courante diagnoses. Oudenaarde en Ronse zijn de steden die het hoogste scoren op vlak van woonplaats. De 32 inclusies voor 2022 (jan. t.e.m. oktober) uit ELZ Vlaamse Ardennen werden allen gecatalogeerd onder de noemer 'verhoogde kwetsbaarheid'. Dit zijn mensen die nog kwetsbaarder zijn dan een gemiddelde ernstige psychiatrische aandoening. Van die 32 zijn 4 cliënten ouder dan 65 jaar en slechts 2 cliënten stroomden in onder de noemer 'AZIS' dossier (de serieuze zorgwekkende zorgmijder die nagenoeg geen netwerk heeft²⁰. In tabel 20 worden de cijfers van Het Pakt weergegeven. De cijfers voor 2019, 2020 en 2021 weerspiegelen beide eerstelijnszones. In de kolom 2022 verwijzen de cijfers uitsluitend naar de begeleidingen in ELZ Vlaamse Ardennen.

¹⁸ [Anxiety and depression - For a Healthy Belgium](#)

¹⁹ [COVID-19 impact - Naar een gezond België \(gezondbelgie.be\)](#)

²⁰ Informatie verkregen via Nele Hageman (Coördinator Mobil Team VLAR)

Tabel 16: Cijfers Het Pakt				
	2019	2020	2021	2022
Overname CL PZT op 7/1/19	83			
Opstart WL PZT 7/1/2019	23			
Aantal nieuwe inclusies	37	64	56	
Mannen	18	30	24	14
Vrouwen	19	34	32	18
waarvan BMZ	5	7	4	
Diagnoses				
Angst/OCD	1	1	1	
Autisme	1	3	1	
BPS	9	6	4	2
Dubbeldiagnose	1	0	6	
Psychose	4	15	11	15
Stemmingsstoornis	10	21	15	11
Verslaving	10	16	16	2
Gedragsproblematiek	0	1	1	
Mentale handicap	1	1	1	
Geografische gegevens				
Horebeke	1	1	0	
Kluisbergen	4	2	3	3
Kruisem	0	2	3	3
Maarkedal	1	2	0	1
Oudenaarde	5	14	13	14
Ronse	5	8	12	9
Wortegem-Petegem	0	0	4	2
Zwalm	1	1	2	
Buiten regio	0	2	0	
Onbekend	0	1	2	
Aantal afrondingen	14	42	54	
wederzijds overleg	0	19	37	
eenzijdige beslissing	4	4	8	
natuurlijk overlijden	2	2	2	
suicide	1	0	0	
verhuis andere regio	6	8	5	
naar andere zorgvoorziening	1	3	2	
andere: corona HZ	0	6	0	
Aantal contactdossiers	2	7	7	
Aantal HB artsen	35	174	180	
Totaal aantal cln op 31/12/..	131	160	169	

▪ **Zorgpad Suicidepreventie kinderen en jongeren**

In de Eerstelijnszones Panacea en Vlaamse Ardennen werd in 2021 een zorgpad suicidepreventie opgestart voor de doelgroep kinderen en jongeren. In deze werkgroep worden verschillende relevante organisaties en voorzieningen vertegenwoordigd. Naast detectie en een goede eerste opvang van de jongere en zijn naasten is een sluitend

zorgnetwerk zeer belangrijk. Suïcidale kinderen en jongeren ervaren vaak een grote drempel om de stap te zetten naar professionele hulp. Een goed op elkaar aansluitende (samen) werking van diverse zorgverstrekkers kan die drempel danig verlagen. Met dit zorgpad zetten we in op kennismaking en trachten we tot (samen)werkingsafspraken te komen om deze zorg zo goed als mogelijk op elkaar te laten aansluiten.

1.4.5 Preventieve gezondheid

Op vlak van gezondheidspromotie en -preventie werken alle gemeenten van ELZ Vlaamse Ardennen in meer of mindere mate samen met het Lokaal GezondheidsOverleg (Logogezond+). Zie verder. Er zijn geen gezondheidsambtenaren aangesteld hier in de regio.

1.4.5.1 Dekkingsgraad borstkankerscreening, baarmoederhalsscreening en darmkankerscreening²¹

Tabel 17: Dekkingsgraad kankerscreening			
	Borstkankerscreening (t.o.v. vrouwen 50-69 jaar)	Baarmoederhalsscreening (t.o.v. vrouwen 25-64 jaar)	Darmkankerscreening (t.o.v. 51-74 jaar) (1)
Gavere	66,6	67,2	68,6
Horebeke	65,8	66,5	66,4
Kluisbergen	62,4	64,2	63,7
Kruisem	64,3	66,0	64,4
Maarkedal	63,2	65,8	64,5
Oudenaarde	64,7	63,8	64,7
Ronse	55,8	62,3	52,7
Wortegem-Petegem	64,7	65,6	66,0
Zwalm	66,9	66,4	65,4
Vlaamse Ardennen	63,1	64,6	62,8
Vlaams Gewest	61,6	62,6	63,5
Streefdoel	75%	65%	60%

Op vlak van kankerscreening is de responsgraad in de Vlaamse Ardennen relatief goed. Vooral op vlak van screening op dikke darmkanker, daar ligt het percentage hoger dan het streefdoel van 60%. Het percentage vrouwen die een borstkankerscreening laat uitvoeren ligt ruim onder het streefdoel, doch de responsgraad ligt hoger dan gemiddeld in het Vlaams Gewest. De percentages voor de gemeenten op zich liggen hoger dan de gemiddelden voor het Vlaamse gewest. Enkel in Ronse ligt de screeningsgraad een stuk lager. Dit zou kunnen verband houden met de grote groep aan sociaal-economische kwetsbare inwoners.

²¹ Centrum voor Kankeropsporing vzw, Stichting Kankerregister | provincies.incijfers.be geraadpleegd op 14/07/2022

1.4.5.2 Preventieve mondzorg²²

Onderstaande tabel toont het aandeel van de bevolking dat regelmatig, als preventieve maatregel, naar de tandarts gaat. Mogelijke beïnvloedende factoren kunnen zorggeletterdheid, taal en het aantal toegankelijke tandartsen in de buurt zijn.

Tabel 18: preventieve mondzorg(t.o.v. personen in de ziekteverzekering)	
Gavere	56,2
Horebeke	31,5
Kluisbergen	35,6
Kruisem	49,5
Maarkedal	33,4
Oudenaarde	39,1
Ronse	25,0
Wortegem-Petegem	45,7
Zwalm	40,6
Vlaamse Ardennen	39,0
Vlaams Gewest	39,2

1.4.5.3 Basisvaccinatie

Onderstaande tabel toont de vaccinatiegraad van kinderen op de leeftijd van 6 en 18 maanden. Deze vaccins worden o.a. toegediend door artsen en verpleegkundigen van Kind & Gezin. Voor Eerstelijnszone Vlaamse Ardennen heeft K&G een consultatiebureau in Gavere, Ronse, Oudenaarde, Kruisem en Zwalm.

Tabel 19: vaccinatiegraad		
	Vaccinatiegraad 6 maanden	Vaccinatiegraad 18 maanden ²³
Gavere	78,9%	63,2%
Horebeke	76,5%	58,8%
Maarkedal	72,3%	63,8%
Kluisbergen	71,1%	60,5%
Kruisem	79,0%	65,2%
Ronse	71,6%	60,1%
Wortegem-Petegem	69,8%	60,3%
Zwalm	72,6%	67,7%
Oudenaarde	72,0%	64,0%

COVID: In ELZ Vlaamse Ardennen lieten 100 868 inwoners ofwel, 85.76% van de bevolking, zich minstens 1x vaccineren i.k.v. de COVID-pandemie. In de leeftijdscategorie boven 65 jaar is 99.7% gevaccineerd.²⁴

²² Bron Kerncijfers Eerstelijnszone Vlaamse Ardennen – IMA - via Provincie.incijfers.be geraadpleegd op 14/07/2022

²³ Data via e-mail aangeleverd door Logo Gezondplus (25/08/22)

²⁴ Bron: [Basisvaccinatie: vaccinatiegraad per leeftijdsgroep | Laat je vaccineren](#)

1.4.5.4 BMI bij schoolkinderen (VAZG)²⁵

Tabel 20: BMI bij 0 tot 2-jarigen % (Cijfers 2019)			
	Laag BMI	Normaal gewicht	Overgewicht
Gavere	1.3	96	2.7
Horebeke	/	87.5	12.5
Kluisbergen	/	100	/
Kruisem	1.1	91.3	7.6
Maarkedal	/	91.5	8.5
Oudenaarde	0.6	91.6	7.9
Ronse	0.7	86.7	12.6
Wortegem-Petegem	/	92.3	7.7
Zwalm	/	92.3	7.7

In 2019 had 89.7% van de 0 tot 2-jarigen in het Vlaamse Gewest een normaal gewicht.²⁶

1.4.6 Geneesmiddelengebruik

- Antibioticagebruik²⁷

Tabel 21: Antibioticumconsumptie – DDD – 2019 – Gemeente	
Eenheid: aantal terugbetaalde standaard dagdosis per 1000 rechthebbenden per dag	
Gemeente Gavere	17,72
Gemeente Horebeke	18,53
Gemeente Kruisem	19,18
Gemeente Kluisbergen	17,01
Gemeente Maarkedal	17,00
Gemeente Oudenaarde	18,67
Gemeente Ronse	17,09
Gemeente Wortegem-Petegem	19,49
Gemeente Zwalm	16,97
Provincie Oost-Vlaanderen	17,25
Gewest Vlaams Gewest	17,39

In Gavere, Horebeke, Kruisem, Oudenaarde, Maarkedal en Wortegem-Petegem ligt het gebruik van antibiotica boven het gemiddelde voor Oost-Vlaanderen en het Vlaamse Gewest.

- Psychofarmaca: antidepressiva, antipsychotica, stimulantia (IMA)

²⁵ Bron: Agentschap opgroeien -[Voeding, prematuriteit, oog- en gehoorscreening en BMI | Opgroeien](#), geraadpleegd op 20/07/2022

²⁶ Bron: [Vlaams en provinciaal niveau | Opgroeien](#) (geconsulteerd op 26/8/22)

²⁷ Bron Intermutualistisch Agentschap – geconsulteerd op 15/07/2022

Tabel 22: Gebruik psychofarmaca²⁸						
	% gebruikers stimulantia		% gebruikers antipsychotica		% gebruikers antidepressiva	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Gavere	2,4	2,7	3,4	3,4	13,2	13,2
Horebeke	.	.	4,3	4,2	16,4	16,2
Kluisbergen	2,8	2,9	2,6	2,5	13,3	13,2
Kruisem	2,3	2,2	3,3	3,5	13,2	13,3
Maarkedal	2,6	2,2	3,1	3,1	12,3	12,2
Oudenaarde	2,8	2,5	3,2	3,2	14,7	14,6
Ronse	1,4	1,4	3,2	2,9	11,0	10,8
Wortegem-Petegem	3,5	3,9	2,7	2,4	13,0	13,2
Zwalm	2,1	2,3	3,6	3,0	12,3	12,6
ELZ Vlaamse Ardennen	/	2,5	/	3,3	/	13,3
Provincie Oost-Vlaanderen	2,7	2,7	3,3	3,3	12,6	12,6
Vlaams Gewest	2,8	2,7	3,5	3,4	12,3	12,3

Bovenvermelde percentages geven aan dat het gebruik van antipsychotica en antidepressiva het hoogst is in Horebeke. De percentages liggen hoger dan de gemiddelden voor Oost-Vlaanderen en het Vlaamse gewest. Deze kleine gemeente heeft 2 woonzorgcentra op het grondgebied wat hier een invloed kan op hebben. In Ronse ligt het gebruik van psychofarmaca het laagst. Mogelijks speelt de rol van socio-economische status op het vragen van zorg hierin mee. Het gebruik van stimulantia is opvallend hoger in Wortegem-Petegem.

▪ Antidementia ²⁹

Tabel 23: gebruikers antidementia (2019)	
Gavere	1,5
Horebeke	.
Kluisbergen	2,4
Kruisem	2,2
Maarkedal	1,4
Oudenaarde	2,0
Ronse	1,1
Wortegem-Petegem	1,5
Zwalm	1,5
Vlaamse Ardennen	1,7
Provincie Oost-Vlaanderen	1,5
Vlaamse Gewest	1,6

In drie van de negen gemeenten ligt het gebruik van antidementia hoger dan het gemiddelde voor de Vlaamse Ardennen en het Vlaamse Gewest. Het gebruik van antidementia ligt het hoogst in Kruisem.

²⁸ Bron Intermutualistisch Agentschap – geconsulteerd op 15/07/2022

²⁹ Bron Intermutualistisch Agentschap – geconsulteerd op 15/07/2022

1.5 Synthese demografische gegevens

ELZ Vlaamse Ardennen kent...

- Een negatieve natuurlijke bevolkingsaangroei
- Een leeftijdsverdeling naar analogie met het Vlaams Gewest (60% actieve beroepsbevolking, 20% jongeren, 20% ouderen)
- Een bevolkingspiramide die een grote groep nakende pensioensgerechtigden toont
- Een groene druk die hoger is dan het gemiddelde voor het Vlaamse Gewest
- Een hoger percentage ouderen voor enkele gemeenten (i.v.m. gemiddelde voor Oost-Vlaanderen en het Vlaams Gewest)
- een familiale zorgindex die in vijf van de negen gemeenten hoger ligt dan in Oost-Vlaanderen of het Vlaamse Gewest
- 16.7% aan personen met een niet-Belgische herkomst. De meesten inwijkelingen hebben Nederland of een Oost-Europees land als herkomstland.
- 30% aan alleenstaande huishoudens (Vlaamse Gewest: 32.3%)
- Meerpersoonshuishouden zonder minderjarige kinderen als het meest voorkomende huishoudentype (zoals in de meeste ELZ's)
- Een hoger aandeel chronisch zieken i.v.m. het Vlaamse Gewest
- Een hoger aandeel personen met diabetes i.v.m. het Vlaamse Gewest
- Een hoger aandeel personen met handicap i.v.m. het Vlaamse Gewest
- Een hoger aandeel 65+'ers die een zorgbudget krijgen i.v.m. het Vlaamse Gewest
- Een relatief goede responsgraad op vlak van kankerscreening
- Gemiddelde cijfers voor preventieve mondzorg
- Een iets hoger gebruik van antidepressiva i.v.m. de gemiddelden voor Oost-Vlaanderen en het Vlaams Gewest
- Iets hoger gebruik van antidementia i.v.m. gemiddelden voor Oost-Vlaanderen en het Vlaamse Gewest

Bovenvermelde demografische gegevens tonen aan dat het zorg- en welzijnslandschap in ELZ Vlaamse Ardennen voor belangrijke uitdagingen staat. Deze Eerstelijnszone kent een hoger aantal chronisch zieken, personen met diabetes, personen met een handicap en 65-plussers die een zorgbudget krijgen dan het gemiddelde voor het Vlaamse Gewest. Bovendien zal het aantal personen met dementie toenemen met ruim een derde in de regio. Dit heeft duidelijke implicaties op vlak van zorgvoorzieningen alsook op vlak van ondersteuning voor de mantelzorger.

[Titel]

2. Socio-economische gegevens

2.1 Inkomens

2.1.1 Fiscaal inkomen³⁰

Tabel 24: Fiscaal inkomen Eenheid € (2019)		
	Inwoner	Gewijzigde verbruikseenheid
Gavere	22.860	34.157
Horebeke	23.575	37.117
Kluisbergen	20.855	31.536
Kruisem	22.071	33.186
Maarkedal	22.229	34.219
Oudenaarde	21.140	31.134
Ronse	16.140	24.262
Wortegem-Petegem	23.024	34.676
Zwalm	22.446	33.628
Oost-Vlaanderen	20.804	30.979
Vlaams Gewest	20.459	30.504

In acht van de negen gemeenten uit ELZ Vlaamse Ardennen ligt het gemiddelde netto-inkomen hoger dan dat voor Oost-Vlaanderen en het Vlaamse Gewest. Enkel in Ronse is het gemiddelde netto-inkomen ruim € 4000 lager dan het gemiddelde voor het Vlaamse Gewest.

2.1.2 Verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering³¹

Tabel 25: Verhoogde tegemoetkoming (2020)			
	0-24 jaar met verhoogde tegemoetkoming (t.o.v. 0-24 jaar in de ziekte-verzekering) [%]	25-64 jaar met verhoogde tegemoetkoming (t.o.v. 25-64 jaar in de ziekte-verzekering) [%]	65+ jaar met verhoogde tegemoetkoming (t.o.v. 65+ in de ziekte-verzekering) [%]
Gavere	6,0	6,1	22,6
Horebeke	2,4	3,3	28,9
Kluisbergen	7,2	6,5	30,9
Kruisem	5,6	5,0	28,0
Maarkedal	6,2	5,4	28,2
Oudenaarde	11,9	9,2	24,9
Ronse	28,5	18,9	34,1
Wortegem-Petegem	5,5	4,7	23,7
Zwalm	4,7	5,7	25,7
Oost-Vlaanderen	14,3	10,5	26,1
Vlaams Gewest	15,4	11,1	25,6

³⁰ Armoederapport – Provincie in cijfers (geraadpleegd op 15/07/2022)

³¹ Armoederapport – InterMutualistisch Agentschap - Provincie in cijfers (geraadpleegd op 15/07/2022)

Voor de leeftijdscategorieën 0-24jaar en 25-64 jaar kent Ronse de hoogste percentages aan personen met een verhoogde tegemoetkoming. Horebeke heeft de laagste percentages. In de oudste leeftijdscategorie is het verschil in percentages verhoogde tegemoetkomingen minder groot tussen de verschillende gemeenten. Ronse heeft echter nog altijd het hoogste percentage tegemoetkomingen.

2.1.3 (Equivalent) leefloon³²

Tabel 26: Equivalent leefloon (aantal) - 2021				
	Alleenstaande (equivalent) leefloners	Samenwonende (equivalent) leefloners	(Equivalent) leefloners met gezin ten laste	(Equivalente) leefloners
Gavere	15	5	14	33
Horebeke	0	1	0	2
Kluisbergen	5	5	2	13
Kruisem	18	4	7	29
Maarkedal	2	2	5	9
Oudenaarde	73	49	46	167
Ronse	34	26	44	104
Wortegem-Petegem	5	1	4	10
Zwalm	7	3	6	15
Oost-Vlaanderen	4.401	3.713	3.760	11.875
Vlaams Gewest	16.810	12.213	12.928	41.956

Het aantal personen met een leefloon is het hoogst in Oudenaarde, en het laagst in Horebeke. Het gaat hier om absolute aantallen, geen verhouding naar aantal inwoners.

2.2 Socio-Economische positie

2.2.1 Socio-economische positie

Kansarmoede is een toestand waarbij mensen beknót worden in hun kansen om voldoende deel te hebben aan maatschappelijk hooggewaarde goederen, zoals onderwijs, arbeid, huisvesting. Het gaat hierbij niet om een eenmalig feit, maar om een duurzame toestand die zich voordoet op verschillende terreinen, zowel materiële als immateriële' (Definitie volgens Kind & gezin, 1995). In Vlaanderen wordt de kansarmoede-index berekend als de verhouding tussen het aantal kinderen in kansarmoede en het totaal aantal kinderen.

³² Armoederapport via Agentschap Opgroeien – Provincie in cijfers (geraadpleegd op 15/07/2022)

- Kansarmoede en herkomst

Tabel 27: Kansarmoede-index (%)	
Gavere	5,4
Horebeke	0,0
Kluisbergen	5,6
Kruisem	4,3
Maarkedal	0,6
Oudenaarde	8,8
Ronse	18,0
Wortegem-Petegem	2,3
Zwalm	2,3
Oost-Vlaanderen	12,1
Vlaams Gewest	12,7

De kansarmoede-index voor het Vlaamse Gewest voor jaar X wordt als volgt berekend: het aantal kinderen geboren in jaar X, X-1 en X-2 in een gezin in kansarmoede en dat woont in het Vlaamse Gewest op 31 december van het jaar X, gedeeld door het totaal aantal kinderen geboren in die 3 jaar en dat woont in het Vlaamse Gewest op 31 december van het jaar X (in percentage). Daarbij is het nuttig om te weten dat kinderen die niet in Vlaanderen geboren zijn, maar er wel wonen, toch meegeteld worden. De index moet dus begrepen worden als een cijfer over de zeer jonge kinderen die op de laatste dag van het meest recente jaar in Vlaanderen wonen.

De kansarmoede-index in deze regio is het hoogst in de verstedelijkte gebieden. Ronse kent het hoogste cijfer. Bijna een vijfde van de jonge kinderen in Ronse leeft in kansarmoede. Ook Oudenaarde, gevolgd door Kluisbergen en Gavere hebben hogere percentages. De kansarmoede-index in Ronse is bovendien een stuk hoger dan de index voor Oost-Vlaanderen en het Vlaamse Gewest.

2.2.2 Niet-werkende werkzoekenden³³

Tabel 28: Niet-werkende werkzoekenden (%) (2019)				
	t.o.v. inwoners	geen vreemde herkomst gekend (t.o.v. geen vreemde herkomst gekend)	Vreemde herkomst EU (t.o.v. vreemde herkomst EU)	Vreemde herkomst niet-EU (t.o.v. vreemde herkomst niet-EU)
Gavere	0.8	0,7	1,2	2,7
Horebeke	0.5	0,5	-	-
Kluisbergen	1.0	0,9	1,4	2,6
Kruisem	0.9	0,8	1,4	2,5
Maarkedal	0.8	0,7	2,9	2,8
Oudenaarde	1.3	1,1	2,5	3,3
Ronse	2.3	1,8	3,2	3,5
Wortegem-Petegem	0.8	0,8	1,1	0,7
Zwalm	0.8	0,7	1,8	2,1
Oost-Vlaanderen	1.5	1,1	2,4	3,1
Vlaams Gewest	1.6	1,2	2,2	3,3

³³ Bron Kerncijfers Eerstelijnszone Vlaamse Ardennen via Datawarehouse arbeidsmarkt en sociale bescherming, KSZ | provincies.incijfers.be – geraadpleegd op 18/07/2022

Bovenstaande percentages geven aan dat in Ronse het hoogste percentage niet-werkende werkzoekenden woont. Dit cijfer ligt hoger dan het percentage voor Oost-Vlaanderen het Vlaamse Gewest. In de andere gemeenten en steden in deze eerstelijnszone is het percentage werkloze werkzoekenden lager.

▪ Werkenden naar herkomst

Tabel 29: Beroepsactieve bevolking (%) (2019)³⁴				
	t.o.v. inwoners	Geen vreemde herkomst gekend (t.o.v. geen vreemde herkomst gekend)	Vreemde herkomst EU (t.o.v. vreemde herkomst EU)	Vreemde herkomst niet-EU (t.o.v. vreemde herkomst niet-EU)
Gavere	47,6	48,2	47,2	32,4
Horebeke	45,1	45,4	43,9	26,1
Kluisbergen	48,5	49,0	49,0	33,7
Kruisem	49,5	50,0	50,0	32,3
Maarkedal	47,5	48,2	42,0	20,8
Oudenaarde	46,5	47,4	47,0	34,0
Ronse	38,1	42,6	38,2	26,5
Wortegem-Petegem	49,1	49,8	39,9	33,8
Zwalm	47,9	48,1	48,9	36,4
Oost-Vlaanderen	45,5	47,3	45,3	32,9
Vlaams Gewest	44,0	46,2	41,5	32,5

In ELZ Vlaamse Ardennen liggen de percentages beroepsactieve bevolking over het algemeen hoger dan het gemiddelde voor het Vlaamse Gewest. Enkel Ronse heeft een lager percentage aan beroepsactieve inwoners. Wortegem-Petegem, Kruisem en Kluisbergen hebben het hoogste percentage aan werkende mensen.

³⁴ Bron Kerncijfers Eerstelijnszone Vlaamse Ardennen via Datawarehouse arbeidsmarkt en sociale bescherming, KSZ | provincies.incijfers.be – geraadpleegd op 18/07/2022

2.3 Betalingsmoeilijkheden

Tabel 30: Energie-armoede (01/01/2021)	
	Huishouden met actieve budgetmeter elektriciteit per 1.000 afnemers ³⁵
Gavere	4,4
Horebeke	8,3
Kluisbergen	12,9
Kruisem	8,1
Maarkedal	8,5
Oudenaarde	10,5
Ronse	35,5
Wortegem-Petegem	8,5
Zwalm	10,9
Oost-Vlaanderen	15,6
Vlaams Gewest	12,4

Volgens bovenstaande cijfers is het aantal huishoudens met een budgetmeter het hoogst in Ronse. Ook Kluisbergen scoort hoger dan het gemiddelde voor het Vlaamse Gewest. Ten aanzien van de cijfers voor Oost-Vlaanderen kent enkel Ronse een hoger aantal huishoudens met budgetmeter. In Gavere worden het minste budgetmeters opgetekend.

De tabel vermeldt cijfers die dateren van begin 2021. In de huidige energiecrisis zullen de moeilijkheden om de energiefactuur te betalen enkel toenemen.

2.4 Risicokenmerken van leerlingen

‘In het kader van gelijke onderwijskansen worden een aantal kenmerken van de sociaal-economische status van leerlingen bijgehouden. Het betreft lage opleiding van de moeder, thuistaal niet-Nederlands en het krijgen van een schooltoelage. Leerlingen met deze SES-kenmerken hebben een hoger risico op vroegtijdige schooluitval (verlaten van het onderwijs zonder diploma). Het zijn daardoor risicokenmerken voor kansarmoede. We bekijken deze gegevens voor zowel het basisonderwijs als voor het secundair onderwijs. Het gaat hier telkens over de leerlingen die in de gemeente wonen, onafhankelijk in welke gemeente ze naar school gaan.’

2.4.1 Basisonderwijs

Van alle leerlingen in het gewoon basisonderwijs in de Vlaamse Ardennen heeft 17,2% een laag opgeleide moeder. Dit aandeel is lager dan gemiddeld genomen in het Vlaams Gewest. Ruim één derde (36,3%) van de kinderen in het gewoon basisonderwijs ontvangt een schooltoelage. Dit aandeel is in ELZ Vlaamse Ardennen lager dan gemiddeld in het Vlaams Gewest.

³⁵ Vlaamse regulator van de elektriciteits- en gasmarkt (VREG) | Via armoederapport - provincies.incijfers.be

Bijna een vijfde (17,0%) van de kinderen in het gewoon basisonderwijs in de Vlaamse Ardennen spreekt thuis een andere taal dan het Nederlands. Dit aandeel ligt lager dan gemiddeld in het Vlaams Gewest³⁶.

Tabel 31: Risicofactoren onderwijs (2020-2021)				
	Gewoon basisonderwijs [aantal]	Basisonderwijs met een laag opgeleide moeder (t.o.v. lln. BO) [%]	Basisonderwijs die een schooltoelage ontvangen (t.o.v. lln. BO) [%]	Basisonderwijs die thuis geen Nederlands spreken (t.o.v. lln. BO) [%]
Gavere	1.249	12,3	24,6	7,2
Horebeke	168	4,2	19,6	3,6
Kluisbergen	652	10,0	29,3	4,9
Kruisem	1.587	8,5	23,9	4,6
Maarkedal	544	5,7	26,8	5,1
Oudenaarde	3.012	13,9	32,8	12,7
Ronse	3.124	37,0	63,1	44,5
Wortegem-Petegem	693	5,3	18,6	4,6
Zwalm	796	7,7	23,9	1,5
Vlaamse Ardennen	11.825	17,2	36,3	17,0
Vlaams Gewest	659.653	19,9	38,3	21,1

2.4.2 Secundair onderwijs

In het werkingsgebied van ELZ Vlaamse Ardennen wonen 7.930 leerlingen die gewoon secundair onderwijs volgen. De risicokenmerken worden berekend voor de leerlingen in het gewoon secundair onderwijs, inclusief het gewoon deeltijds beroepsonderwijs, maar zonder de leerlingen in het Franstalig onderwijs in Vlaanderen (in de faciliteitengemeenten). Bijna een vijfde (18,5%) van die leerlingen heeft een laagopgeleide moeder. Dit aandeel is lager dan gemiddeld genomen in het Vlaams Gewest. Van alle leerlingen in het gewoon secundair onderwijs ontvangt 36,9% een schooltoelage. Dit aandeel is in ELZ Vlaamse Ardennen lager dan gemiddeld in het Vlaams Gewest. Ongeveer 1/8 (13,8%) van de leerlingen gewoon secundair onderwijs gebruikt als thuistaal een andere taal dan het Nederlands. Dit aandeel ligt lager dan gemiddeld in het Vlaamse Gewest³⁷.

³⁶ Bron Kerncijfers ELZ Vlaamse Ardennen - Departement Onderwijs en Vorming van de Vlaamse Gemeenschap – Provincie.incijfers.be

³⁷ Bron Kerncijfers ELZ Vlaamse Ardennen - Departement Onderwijs en Vorming van de Vlaamse Gemeenschap – Provincie.incijfers.be

Tabel 32: Risicokenmerken leerlingen secundair onderwijs naar woonplaats, aantal en % t.o.v. lln. SO (2020-2021)				
	Gewoon voltijds SO – [aantal]	Secundair onderwijs met een laag opgeleide moeder (t.o.v. lln. SO) [%]	Secundair onderwijs die een schooltoelage ontvangen (t.o.v. lln SO) [%]	Secundair onderwijs die thuis geen Nederlands spreken (t.o.v. lln SO) [%]
Gavere	838	11,4	27,4	4,7
Horebeke	139	7,9	21,4	4,3
Kluisbergen	462	13,2	33,2	5,0
Kruisem	1.110	11,0	24,6	2,8
Maarkedal	451	8,4	24,9	2,4
Oudenaarde	2.059	16,9	35,5	10,0
Ronse	1.841	36,9	61,7	40,6
Wortegem-Petegem	427	12,7	22,1	3,0
Zwalm	603	8,8	25,9	1,5
Vlaamse Ardennen	7.930	18,5	36,9	13,8
Vlaams Gewest	423.106	22,2	40,2	17,5

‘Een vroegtijdige schoolverlater wordt gedefinieerd als een leerling die niet langer leerplichtig is en die een regulier kwalificerend traject van het Vlaams secundair onderwijs verlaat zonder kwalificatie met beroepsfinaliteit, dan wel een finaliteit doorstroom hoger onderwijs. Een vroegtijdige schoolverlater verlaat dus het Vlaams secundair onderwijs zonder een diploma te behalen’.¹

Tabel 33: Vroegtijdige schoolverlaters regio ELZ Vlaamse Ardennen (2019-2020)		
	Aantal	%
Gavere	6	5,0
Horebeke	0	0,0
Kluisbergen	6	8,7
Kruisem	3	2,1
Maarkedal	3	4,5
Oudenaarde	18	6,6
Ronse	29	11,7
Wortegem-Petegem	4	5,5
Zwalm	3	3,0
Vlaamse Ardennen	72	6,5
Vlaams Gewest	5.665	9,1

Er worden hogere percentages weerhouden voor de gemeente Ronse en dit voor alle risicofactoren. Ook het aantal schoolverlaters is daar het hoogst. Ongeveer één op tien leerlingen in het secundair onderwijs in Ronse verlaat de school zonder diploma.

2.5 Synthese socio-economische ontwikkelingen

- Het gemiddelde netto-inkomen van de inwoners in ELZ Vlaamse Ardennen ligt hoger dan het gemiddelde voor het Vlaamse Gewest en Oost-Vlaanderen. In Ronse wordt een beduidend lager netto-inkomen genoteerd.
- In Ronse ligt de kansarmoede-index voor jongeren ruim 5% hoger dan in het Vlaamse Gewest en Oost-Vlaanderen. Een op vijf jonge kinderen groeit op in kansarmoede.
- Het percentage beroepsactieve bevolking in ELZ Vlaamse Ardennen ligt hoger dan het gemiddelde percentage voor Oost-Vlaanderen en het Vlaamse Gewest.
- In vier gemeenten binnen de ELZ zijn er ruim 10 op 1000 huishoudens met een actieve budgetmeter voor elektriciteit aanwezig (cijfers daterend van begin 2021).
- Wat betreft de risicofactoren binnen de socio-economische status van de leerlingen die schoollopen in de Vlaamse Ardennen liggen de cijfers in het algemeen iets lager dan de cijfers voor het Vlaamse gewest. Doch dit mag niet geminimaliseerd worden. Zo ontvangt ruim een derde van de leerlingen in het basis en secundair onderwijs een schooltoelage. Nederlands als thuistaal is bovendien geen vanzelfsprekendheid voor veel leerlingen.

Bij alle cijfers die in dit luik vermeld worden, toont Ronse steeds een beduidend afwijkend resultaat. Een lager percentage beroepsactieve bevolking, hogere kansarmoede-index, hoger aantal budgetmeters/energie-armoede, meer vroegtijdige schoolverlaters...

3 Socio-culturele gegevens

3.1 Informele zorg

3.1.1 Mantelzorg

‘Een mantelzorger is een persoon die regelmatig zorg verleent aan iemand uit zijn of haar onmiddellijke omgeving. Sommige mantelzorgers zorgen voor een chronisch ziek kind, een partner met een handicap of een dementerende ouder. Anderen helpen een zus, een vriendin of een buurman die op zorg is aangewezen. Meestal denkt men daarbij aan lichamelijke en materiële hulp. Emotionele steun is echter minstens even belangrijk en noodzakelijk’³⁸.

De mantelzorgratio geeft het aantal potentiële mantelzorgers op basis van leeftijd (40- tot 79-jarigen) per 80-plusser weer. Dit is een puur demografisch cijfer, en wil niet zeggen dat effectief zoveel mensen mantelzorger zijn³⁹.

Tabel 34: Mantelzorgratio -prognose			
	2017	2022	2027
Gavere	8,9	8,8	7,7
Horebeke	4,8	5,2	4,2
Kluisbergen	6,5	7,5	6,5
Kruisem	7,7	8,2	8,2
Maarkedal	5,4	5,9	5,5
Oudenaarde	7,4	7,5	7,3
Ronse	7,6	7,9	7,7
Wortegem-Petegem	9,0	9,7	8,4
Zwalm	8,8	9,1	9,2
Vlaamse Ardennen	7,3	7,6	7,2
Oost-Vlaanderen	8,0	8,0	7,3
Vlaams Gewest	8,0	7,8	7,2

Volgens deze prognose zou de mantelzorgratio tegen 2027 afnemen in Gavere, Horebeke en Wortegem-Petegem. Status quo blijven in Kluisbergen, Maarkedal, Ronse en Oudenaarde. De ratio zou toenemen tegen 2027 in Kruisem en Zwalm.

Voor sommige gemeenten met een hogere familiale zorgindex (zie 1.1.1.4) is de mantelzorgratio nu en in de toekomst duidelijk ontoereikend.

³⁸ [Vereniging van gebruikers en mantelzorgers | Vlaanderen.be](https://www.vlaanderen.be/vereniging-gebruikers-mantelzorgers)

³⁹ Bron: Kerncijfers Vlaamse Ardennen - Statistiek Vlaanderen - Bevolkingsprojecties | provincies.incijfers.be, geraadpleegd op 18/07/2022

Voor mantelzorgers wordt een mantelzorgpremie aangeboden in volgende gemeenten: Zwalm, Oudenaarde, Kruisem, Maarkedal en Horebeke⁴⁰. In Gavere werd deze premie een tweetal jaar geleden afgeschaft. Elk lokaal bestuur hanteert eigen voorwaarden; waarbij een verminderde zelfredzaamheid en de verblijfsvoorwaarde gemeenschappelijk geldende bepalingen zijn.

Tabel 35⁴¹: Cijfers mantelzorgpremie 2021			
Gemeente	Aantal aanvragen	Premie	Profiel van begunstigde
Horebeke	21	€250	75+
Kruisem	119	€240	Gemiddelde leeftijd aanvrager: 66j
Oudenaarde	18	€2.5/kalenderdag, max €500	75+, vaak partner, enkel inwonend bij zorgbehoevende
Maarkedal	7	€25/maand	Enkele 40+'ers (zorg voor een kind met een beperking); één 60+'er, twee 70+'ers
Zwalm	72	€30/maand	/

Vlaanderen telt 6 erkende verenigingen voor mantelzorgers en gebruikers (erkenning door Agentschap Zorg & Gezondheid Vlaamse Overheid), namelijk Coponcho, Liever Thuis, Okra Zorgrecht Ons Zorgnetwerk, Samana en Steunpunt Mantelzorg. In Oudenaarde, Gavere en Kruisem is er bovendien een mantelzorgcafé.⁴²

3.1.2 Zorgpremie

In sommige andere gemeenten kunnen inwoners een zorgpremie aanvragen.

Tabel 36: Zorgpremie⁴³				
Gemeente	Aantal aanvragen	Premie	Profiel van begunstigde	
Wortegem-Petegem	29	300	Ook jonge ouders van kinderen met een beperking	Kan jaarlijks aangevraagd worden tot de leeftijd van 65 jaar

⁴⁰ [Zwalm | Mantelzorgpremie](#), [Mantelzorgpremie | Stad Oudenaarde](#), [Mantelzorgtoelage | Kruisem](#), [Mantelzorgtoelage | Gemeente Maarkedal](#), [Mantelzorgtoelage-aanvraag website\(1\).pdf \(horebeke.be\)](#)

⁴¹ Cijfergegevens ontvangen van de medewerkers van de sociale diensten van de lokale besturen

⁴² [Homepage · iDrops \(mantelzorghub.be\)](#), [Mantelzorg | Gavere](#); persoonlijke communicatie met medewerker gemeentes

⁴³ Persoonlijke communicatie op 27/09/2022

3.2 Vrijwilligerswerk en sociaal culturele initiatieven

3.2.1 Cijfers vrijetijdsmonitor

Onderstaande cijfers dateren uit 2017, er zijn bovendien slechts cijfers voor enkele gemeenten uit de eerstelijnszone. Een globaal beeld is er dus niet.

3.2.1.1 Vrijwilligers

- Oudenaarde kende in 2017 264 vrijwilligers op vlak van sport en cultuur.
In 2021 Kon LDC De Vesting beroep doen op 187 vrijwilligers ⁴⁴
- Wortegem-Petegem had er dat jaar 5.
- Zwalm kon beroep doen op 174 vrijwilligers.
- Zingem (in 2019 gefusioneerd met Kruishoutem) had in 2017 38 vrijwilligers

3.2.1.2 Jeugdverenigingen⁴⁵

Tabel 37: overzicht vrijwilligers in de jeugdvereniging (2017)		
Gemeente	Aantal personen in de leiding	Aantal personen in de leiding/100000 inwoners
Gavere	73.10	195.61
Horebeke	0.4	6.93
Kluisbergen	65.5	318.12
Kruisem		
Kruishoutem	72	286.4
Zingem	43.6	177.45
Maarkedal	39.5	209.77
Oudenaarde	195.5	204.48
Ronse	74.10	145.33
Wortegem-Petegem	28.5	81.13
Zwalm	34	141.55

3.2.1.3 Vaccinatiecampagne

In de vaccinatiecentra in Oudenaarde en Ronse kan/kon de Eerstelijnszone rekenen op een 1000-tal vrijwilligers. Velen van hen gaven reeds aan op zoek te zijn naar nieuwe initiatieven waarvoor ze zich zouden kunnen inzetten.

3.2.1.4 Socioculturele initiatieven en activiteiten in ELZ Vlaamse Ardennen:

Onderstaande oplijsting van socio-culturele activiteiten in eerstelijnszone Vlaamse Ardennen gebeurde op basis van de websites van de desbetreffende gemeenten.

⁴⁴ Bron: Jaarverslag 2021 ([JAARVERSLAG OCMW 2021.pdf \(oudenaarde.be\)](#))

⁴⁵ Bron: vrijetijdsmonitor - [Lokale Vrijetijdsmonitor \(vlaanderen.be\)](#), geraadpleegd om 22/07/2022

- Gavere:
 - LDC Den Oever - [LDC – DIENSTENCENTRUM “DEN OEVER” \(sitemariahuis.be\)](https://www.sitemariahuis.be)
 - ‘Thuis in Gavere’ (Project Zorgzame buurten)
 - Vrijwilligersloket
 - ‘Uilenspel’ Huiswerkbegeleiding aan huis⁴⁶
 - Wijk-werken
 - Lijst met verschillende socio-culturele verenigingen beschikbaar op de website [Welzijn | Gavere](#)
- Horebeke:
 - lijst met verschillende socio-culturele verenigingen beschikbaar op de website ([Overzicht - Gemeente Horebeke](#))
- Kluisbergen
 - Minder Mobielen Centrale (MMC)
 - Ruien: Project Zorgzame Buurten
 - De Kluisaravaan
 - Burgerparticipatie: burgerbudget klimaatacties 2023
 - Lijst verenigingen beschikbaar op de website ([Sport, cultuur en vrije tijd | Gemeente Kluisbergen](#))
- Kruisem
 - Project Zorgzame Buurten: <https://www.zorgenvoormorgen.be/zorgzamebuurten/marolle>
 - Inspraakplatform
 - Minder Mobielen Centrale (o.a. boodschappendienst)
 - ‘Uilenspel’ Huiswerkbegeleiding aan huis⁴⁷
 - Lijst socio-culturele verenigingen beschikbaar op website ([Overzicht verenigingen | Kruisem](#))
- Maarkedal:
 - Telefooncentrale ‘Sensoor Luisterlijn’
 - Minder Mobielen Centrale
 - Contactgegevens socioculturele verenigingen beschikbaar via website: [Socioculturele verenigingen | Gemeente Maarkedal](#)
- Oudenaarde:
 - LDC De Vesting - [De Vesting - lokaal Dienstencentrum, OCMW restaurant, oudenaarde, pelikaan ontmoetingsplaats \(de-vesting.be\)](#)
 - Minder Mobielen Centrale
 - Rap Op Stap-kantoor
 - Sociale Kruidenier en sociale winkel De Kaba
 - Inspraak: Burgerbudget
 - Lijst van initiatieven is terug te vinden op hun website ([Socio-culturele verenigingen 2020.pdf \(oudenaarde.be\)](#)).
 - Ook op vlak van Sport en vrije tijd kan de inwoner beroep doen op verschillende clubs en initiatieven.
- Ronse:
 - LDC Hoge Winde - [Dienstencentrum - Zorggroep Eclips](#)

⁴⁶ Bron [Vrijwilligers gezocht voor huiswerkbegeleiding aan huis | Kruisem](#)

⁴⁷ Bron [Vrijwilligers gezocht voor huiswerkbegeleiding aan huis | Kruisem](#)

- Buurtopbouwwerk (SAAMO): Sociale moestuin 'De Lochting', 'Wijswerk', De wegwijzers, De uitbouw van Den Botaniek, duurzame buurt Prinskouters, De realisatie van Wijkcentrum Aan 't Spoor, Volkstuinvereniging De Kloef, Den Botaniek
- Rap Op Stap-kantoor
- Armoedevereniging: De Vrolijke Kring
- Wortegem-Petegem
 - Project burgerparticipatie: 'Buurtbouwers'
 - Project Wijk-werken
 - Overzicht verenigingen: [Verenigingen overzicht | Lokaal bestuur Wortegem-Petegem](#)
- Zwalm:
 - Minder mobiele centrale
 - Project Welzijnsschakels
 - Overzicht: [Zwalm | Verenigingen](#)

3.3 Sport en vrije tijd

- Aantal vrijwilligers: zie hoger
- Sportinfrastructuur: elke gemeente (behalve Horebeke) heeft een sporthal. Oudenaarde en Ronse bouwden een publiek zwembad, er zijn watersportmogelijkheden op de Donkvijver te Oudenaarde...
- Speeltuinen/speelweefsel, speelbossen...

3.4 Synthese Socio-culturele ontwikkelingen

- De mantelzorgratio staat onder druk omwille van de vergrijzing van de bevolking. In enkele steden en gemeenten daalt de ratio, in andere blijft die stabiel. Binnen 2 besturen verwacht men ook een stijging.
- De steden en gemeenten in ELZ Vlaamse Ardennen hebben heel wat socio-culturele verenigingen op hun grondgebied. Dankzij vele vrijwilligers blijven deze werkingen draaiende. Ook de vaccinatiecentra in Ronse en Oudenaarde konden rekenen op heel wat vrijwilligers.
- In ELZ Vlaamse Ardennen zijn er drie lokale Dienstencentra (één in Gavere, één in Oudenaarde en één in Ronse)
- Heel wat steden en gemeenten binnen de ELZ organiseren tal van socio-culturele initiatieven.
- Er is een uitgebreide sportinfrastructuur ter beschikking voor sportliefhebbers, en er zijn heel wat sportclubs actief in deze regio (voetbal, roeskipping, tennis, rugby, hockey...)

4. Technologische ontwikkelingen

4.1 Globaal Medisch Dossier⁴⁸

Tabel 38: Globaal Medisch dossier (%) t.a.v. totaal aantal personen in de ziekteverzekering (2019)	
Gavere	81.7
Horebeke	90
Kluisbergen	84.5
Kruisem	86.7
Maarkedal	77.7
Oudenaarde	89.8
Ronse	78.6
Wortegem-Petegem	82
Zwalm	89
Vlaams Gewest	83.9
Oost-Vlaanderen	83.6

Koplopers voor het GMD: Horebeke, Oudenaarde en Zwalm. Zitten onder het gemiddeld percentage voor Oost-Vlaanderen: Wortegem-Petegem, Gavere, Ronse en Maarkedal.

4.2 Zorggeletterdheid⁴⁹

‘Gezondheidsvaardigheden zijn een belangrijke voorspeller van gezondheid en van de doeltreffendheid waarmee mensen van gezondheidszorg gebruikmaken. Mensen met lagere gezondheidsvaardigheden kunnen minder goed gezondheidsgelateerde boodschappen begrijpen en toepassen. Ze weten minder goed wanneer ze iets zelf kunnen oplossen. Ze bezoeken vaker huisartsen en spoeddiensten en hebben het lastiger met therapietrouw. De relatie met de aanbieder van zorg en ondersteuning is minder goed. Ouderen met beperkte gezondheidsvaardigheden bijvoorbeeld hebben een slechtere gezondheid en een hogere kans om voortijdig te overlijden. Naast ouderen hebben vooral ook lager opgeleiden en mensen met een migratieachtergrond vaker beperkte gezondheidsvaardigheden. Deze vaardigheden versterken is dan ook een belangrijke hefboom om sociale ongelijkheid op het vlak van welzijn en zorg terug te dringen en de volksgezondheid te verbeteren.’

Tot op heden zijn er geen cijfers voor ELZ Vlaamse Ardennen, nog voor het Vlaams Gewest voor handen. Rekening houdend met de vele demografische gegevens die reeds verzameld werden, zouden er enkele veronderstellingen geponeerd worden. Zo zou de gezondheidsvaardigheden in gemeenten met veel nieuwkomers, inwoners met een migratie-achtergrond en lagere opleiding

⁴⁸ Bron Databank Provincie.incijfers.be via IMA, geraadpleegd op 20/07/2022

⁴⁹ Bron: publicatie Fonds Dr. Daniel De Coninck, Gezondheidsvaardigheden versterken – leren van 10 innovatieve buitenlandse praktijken (2018).

een stuk beperkter zijn. Hetzelfde geldt voor gemeenten met een oudere populatie. Dit kan een impact hebben op het zorggebruik in die gemeenten.

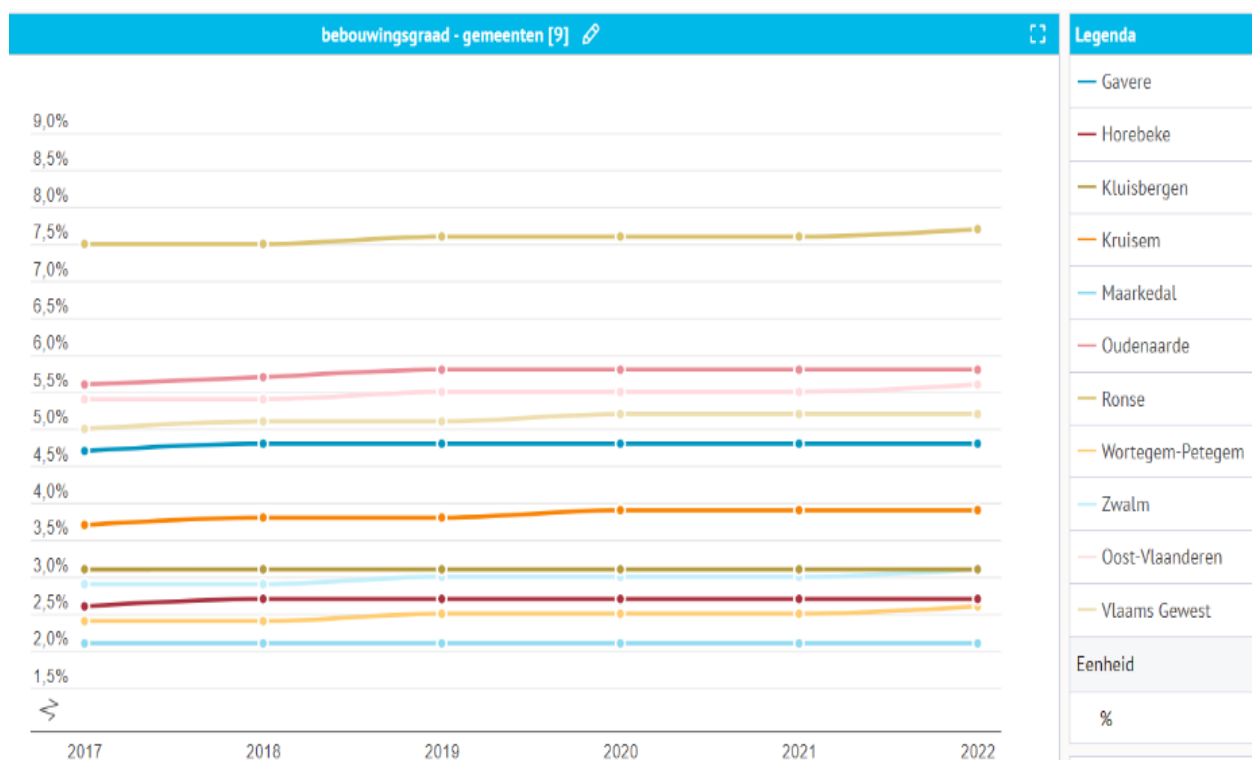
Inzetten op zorggeletterdheid; correcte, laagdrempelige en eenvoudige informatie aanbieden zou de druk op de zorg(aanbieders) kunnen reduceren.

5 Ecologische gegevens

5.1 Wonen⁵⁰

5.1.1 Bebouwingsgraad

Onderstaande grafiek toont een stabiele bebouwingsgraad aan voor de Vlaamse Ardennen. In deze regio bedraagt de bebouwingsgraad in 2022 4,1%. In Oost-Vlaanderen is dit 5,6% en in het Vlaams Gewest 5,2%. De gemiddelde bebouwingsgraad voor Ronse en Oudenaarde ligt hoger dan het gemiddelde voor Oost-Vlaanderen en het Vlaams Gewest.

5.1.2 Woongelegenheden

In ELZ Vlaamse Ardennen heeft 99,2% van de woongelegenheden een woonfunctie (op basis van de aard). Van deze woongelegenheden met functie zijn 14,5% een appartement, 85,1% zijn een individuele woning en 0,4% een collectieve woning.

⁵⁰ Rapport Wonen – Provincie in cijfers (geconsulteerd op 18/07/2022)

Tabel 39⁵¹: Woongelegenheden				
	Met woonfunctie [aantal]	Met woonfunctie (t.o.v. woongelegenheden) [%]	Zonder woonfunctie [aantal]	Zonder woonfunctie (t.o.v. woongelegenheden) [%]
Gavere	5.924	98,9	63	1,1
Horebeke	869	99,3	6	0,7
Kluisbergen	3.116	98,1	59	1,9
Kruisem	7.091	99,1	66	0,9
Maarkedal	2.742	99,2	21	0,8
Oudenaarde	15.584	99,2	127	0,8
Ronse	12.473	99,4	77	0,6
Wortegem-Petegem	2.846	99,4	16	0,6
Zwalm	3.617	99,2	28	0,8
Oost-Vlaanderen	741.967	99,0	7.290	1,0
Vlaams Gewest	3.267.222	98,9	36.344	1,1

5.1.3 Huurders en eigenaars

In Eerstelijnszone Vlaamse Ardennen bedraagt het aandeel van de huurders 25,6%. In Oost-Vlaanderen is dit 32,2% en in het Vlaams Gewest 31,1%. In Oudenaarde en Ronse liggen de gemiddelden eerder bij voorgenoemde percentages. De percentages huurders en eigenaars in deze gemeenten verhouden zich respectievelijk 1/3 en 2/3.

Tabel 40: Huurders en eigenaars (%) (2021)⁵²		
	Huurders (t.o.v. huishoudens met gekende eigendomstitel)	Eigenaars (t.o.v. huishoudens met gekende eigendomstitel)
Gavere	23,7	76,3
Horebeke	10,3	89,7
Kluisbergen	21,5	78,5
Kruisem	23,6	76,4
Maarkedal	15,5	84,5
Oudenaarde	30,5	69,5
Ronse	30,7	69,3
Wortegem-Petegem	17,7	82,3
Zwalm	16,6	83,4
Oost-Vlaanderen	32,2	67,8
Vlaams Gewest	31,1	68,9

5.2 Sociaal Wonen

⁵¹ Bron: Kadaster en Rijksregister (provincie in cijfers.be), geraadpleegd op 18/07/2022

⁵² Bron: Rapport Wonen (provincie in cijfers), geraadpleegd op 18/07/2022

5.2.1 Sociale huurwoningen

Onderstaande tabel geeft het totaal aantal sociale huurwoningen weer. Deze kunnen in het beheer zijn van een sociale huisvestingsmaatschappij (SHM) of van een sociaal verhuurkantoor (SVK). Sociale woningen die eigendom zijn van en beheerd worden door een lokaal bestuur of een andere sociale woonactor worden hier niet meegeteld.

Tabel 41: Aantal Sociale huurwoningen (2022)⁵³		
	SHM	SVK
Gavere	88	47
Horebeke	0	0
Kluisbergen	97	5
Kruisem	131	16
Maarkedal	48	0
Oudenaarde	631	44
Ronse	708	37
Wortegem-Petegem	49	5
Zwalm	75	11
Oost-Vlaanderen	39.924	2.433
Vlaams Gewest	159.885	12.987

5.2.2 Bindend sociaal objectief

Om het sociaal woonaanbod in Vlaanderen versneld uit te breiden en geografisch te verspreiden kreeg elke gemeente een Bindend Sociaal Objectief (BSO) opgelegd. Dit Bindend Sociaal Objectief legt aan de gemeente op hoeveel sociale huurwoningen zij op haar grondgebied moet realiseren tegen 2025. De nulmeting gebeurde op 31/12/2007 en hield rekening met het aantal huishoudens in die gemeente op 01/01/2008. Voor de nulmeting werden de sociale huurwoningen van de sociale huisvestingsmaatschappijen en de sociale verhuurkantoren mee in rekening gebracht. Gemeenten met reeds 9% sociale huurwoningen kregen geen BSO opgelegd (BSO=0), gemeenten met minder dan 3% sociale huurwoningen dienden een inhaalbeweging te doen.

In de volgende tabel worden een aantal indicatoren omtrent dit Bindend Sociaal Objectief voor de gekozen gebieden voorgesteld. Het betreft een stand van zaken van 31/12/2020 (= 2021). Elk jaar wordt het sociaal woonaanbod opnieuw gemeten door Wonen Vlaanderen. Bij deze meting worden de SHM- en SVK-huurwoningen in rekening gebracht, alsook de sociale woningen van lokale besturen en het Vlaams Woningfonds. Het Bindend Sociaal Objectief (BSO) is het aantal opgelegde sociale huurwoningen dat een gemeente bijkomend dient te realiseren tussen 2009 en 2025. Deze regio heeft een BSO van 811. Op 31/12/2020 werd in deze regio reeds 476 sociale huurwoningen gerealiseerd. Men plant in de

⁵³ Rapport Wonen (provincies.incijfers.be - Rapport wonen), geraadpleegd 19/07/2022

toekomst 168 sociale huurwoningen te bouwen. Dit betreft projecten die reeds ingediend zijn door de sociale woonactoren en die reeds gekend zijn door de VMSW. Dat betekent dat de som van het aantal gerealiseerde en geplande sociale huurwoningen in de gekozen gebieden gelijk is aan 644.

Zo bekomen de gekozen gebieden op 31/12/2020 een saldo van het BSO (na het gerealiseerde en geplande sociale huuraanbod) van 167. Ligt het totaal van het gerealiseerde en geplande aanbod lager dan het vooropgestelde BSO, dan krijgt deze gemeente een waarde boven 0 en is het BSO nog niet bereikt. Gemeenten met een 'overschot' krijgen daarentegen een negatief cijfer aangezien zij al meer sociaal huuraanbod gerealiseerd hebben dan vooropgesteld in het BSO.

Tabel 42: Totaal aantal huurwoningen i.k.v. BSO					
	Bindend Sociaal Objectief	Netto toename gerealiseerd sociaal huuraanbod	Totaal gepland sociaal huuraanbod	Totaal gerealiseerd en gepland sociaal huuraanbod	Verschil BSO en totaal gerealiseerd en gepland sociaal huuraanbod
Gavere	95	36	0	36	59
Horebeke	18	0	0	0	18
Kluisbergen	43	18	66	84	-41
Kruisem	130	103	0	103	27
Maarkedal	44	-5	0	-5	49
Oudenaarde	203	153	39	192	11
Ronse	171	124	63	187	-16
Wortegem-Petegem	54	47	0	47	7
Zwalm	53	0	0	0	53

5.2.3 Kandidaat-huurders

Onderstaande tabel toont de kandidaat-huurders die op de wachtlijsten van de sociale huisvestingsmaatschappijen staan, en dit per gemeente. Voor de steden Ronse en Oudenaarde liggen de percentages in de lijn van de gemiddelden voor Oost-Vlaanderen en het Vlaamse Gewest. Ook Gavere kent een hoger aantal kandidaat-huurders t.a.v. het aantal particuliere huishoudens.

Tabel 43⁵⁴: Wachtlijst kandidaat-huurders (2021)		
	Per domiciliiegemeente [aantal]	(T.o.v. particuliere huishoudens) [%]
Gavere	163	3,0
Horebeke	3	0,4
Kluisbergen	78	2,7
Kruisem	61	0,9
Maarkedal	23	0,9
Oudenaarde	698	5,0
Ronse	637	5,8
Wortegem-Petegem	42	1,6
Zwalm	65	1,9
Oost-Vlaanderen	38.271	5,8
Vlaams Gewest	164.378	5,7

5.3 Zorgaanbod

5.3.1 Woonzorgcentra⁵⁵

Onderstaande tabel lijst de verscheidene woonzorgcentra in Eerstelijnszone Vlaamse Ardennen op. Ook de erkende capaciteit wordt vermeld.

Vóór het uitbreken van de COVID-pandemie waren er aanzienlijke wachtlijsten om een plaats te krijgen in een woonzorgcentrum. Ook in onze regio. Op dit moment zijn er nagenoeg geen wachtlijsten meer. Bovendien is er zelfs hier en daar leegstand ontstaan; tweepersoonskamers en minder grote kamers geraken moeilijker ingevuld. Vernieuwde woonzorgcentra hebben weinig problemen om kamers in te vullen. De zorgvragers in deze regio hebben op heden een grotere keuzevrijheid⁵⁶.

⁵⁴ Bron: Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen | provincies.incijfers.be geraadpleegd op 18/07/22

⁵⁵ Rapport Ouderenzorg – Provincie in cijfers geraadpleegd op 18/07/22

⁵⁶ Persoonlijke communicatie Vertegenwoordiger WZC in de regio op 9/09/22

Tabel 44: Lijst van WZC in ELZ Vlaamse Ardennen (2022)⁵⁷	
	Erkende capaciteit
WZC Mariahuis (Gavere)	120
WZC De Vlaamse Ardennen (Horebeke)	93
WZC 't Groendorp (Horebeke)	30
Home St-Franciscus (Kluisbergen)	108
Home Vijvens (Kruisem)	92
Home St-Petrus (Kruisem)	111
WZC Haagwinde (Maarkedal)	77
WZC Ter Gauwen (Maarkedal)	40
WZC De Samaritaan (Maarkedal)	178
WZC De Meerspoort (Oudenaarde)	109
De Scheldekant (Oudenaarde)	60
Kloosterhof Pamele (Oudenaarde)	Zie Heilig Hart
WZC Heilig Hart (Oudenaarde)	144
WZC De Linde (Ronse)	152
WZC Hogerlucht (Ronse)	47
WZC De Linde (Wortegem-Petegem)	86
Huize Roborst (Zwalm)	100

5.3.2 Dagverzorgingscentra⁵⁸

Tabel 45: Aantal Dagverzorgingscentra (2021)			
	Huidige capaciteit DVC	Voorafgaand vergunde DVC	Aanbodratio DVC per 10.000 inwoners 65+ [per 10.000]
Gavere	1	0	3,6
Horebeke	0	1	0,0
Kluisbergen	1	0	7,6
Kruisem	1	0	3,2
Maarkedal	1	0	6,6
Oudenaarde	2	0	3,0
Ronse	1	0	2,0
Wortegem-Petegem	0	1	0,0
Zwalm	1	0	6,0
Vlaamse Ardennen	/	/	3,6
Oost-Vlaanderen	68	12	2,2
Vlaams Gewest	318	38	2,3

In Horebeke en Wortegem-Petegem is er tot op heden nog geen Dagverzorgingscentrum. Enkel Oudenaarde heeft 2 centra ter beschikking. Betreffende de aanbodratio per 10000 inwoners scoren Kluisbergen en Maarkedal hoog.

⁵⁷ [Repertorium burst def \(zorg-en-gezondheid.be\)](#) 8/09/22

⁵⁸ Rapport Ouderenzorg -Provincie in cijfers geconsulteerd op 18/07/2022

5.3.3 Externe nachtzorg

Zorgvernieuwingsprotocol 3 (ZP3):

- In Oudenaarde is op 1/09/2020 het project externe nachtzorg opgestart. Dit project wordt gefinancierd binnen de ZP3-projecten vanuit de overheid ⁵⁹.
- Zwalm: 'Langer thuis met extra zorg, trajectbegeleiding door thuiszorg- en woonzorgpartners voor kandidaat-rusthuisbewoners' (Coördinatie Zorgnetwerkcur@-Z, Huize Rorborst).

De algemene doelstelling is de zorgvrager langer thuis te houden en een residentiële opname uit te stellen en dit met behoud van de levenskwaliteit van de oudere.

De nachtzorg wordt uitgevoerd door een verpleegkundige van het WZC De Meerspoort.

5.3.4 Gepresteerde uren gezinszorg en aanvullende thuiszorg

Tabel 46: Gepresteerde uren gezinszorg en aanvullende thuiszorg 2020					
	Gepresteerde uren gezinszorg [aantal]	Uren gezinszorg bij 65+ jaar [aantal]	Gepresteerde uren GZ bij 65+ jaar per inwoner 65+ jaar [ratio]	Gepresteerde uren dienstencheques bij 65+ jaar [aantal]	Gepresteerde uren dienstencheques per inwoner 65+ jaar [uur]
Gavere	27.269	18.281	6,7	36.076	13,3
Horebeke	7.726	7.352	13,3	7.637	13,8
Kluisbergen	24.143	22.139	16,9	17.110	13,1
Kruisem	46.717	41.206	13,5	40.795	13,4
Maarkedal	16.098	10.174	6,7	16.576	11,0
Oudenaarde	136.026	109.562	16,7	92.953	14,2
Ronse	71.616	51.043	10,2	69.218	13,8
Wortegem-Petegem	16.718	14.198	11,1	19.959	15,6
Zwalm	25.713	22.763	13,7	20.735	12,5
Oost-Vlaanderen	3.722.742	2.875.816	9,5	4.108.169	13,5
Vlaams Gewest	16.132.143	12.609.107	9,3	21.199.211	15,6

Het aantal effectief gepresteerde uren gezinszorg in 2020 bedroeg in het gekozen gebied 372.026 uren. Hiervan werden 296.718 uren bij 65-plussers gepresteerd. Verrekend per 65-plusser betekent dit gemiddeld 12,5 uren gezinszorg (bij deze berekening werden niet enkel de gebruikers van gezinszorg maar alle 65-plussers meegenomen). Ter vergelijking: voor Oost-Vlaanderen en het Vlaams Gewest ging het in 2020 respectievelijk om gemiddeld 9,5 en 9,3 uren gezinszorg per 65-plusser. Van dit totaal aantal uren gezinszorg werden in het gekozen gebied 219.745 uren gepresteerd bij 80-plussers, of 28,7 aantal uren per 80-plusser in het gekozen gebied.

Enkel in Gavere en Maarkedal ligt het aantal gepresteerde uren gezinszorg lager dan de gemiddelden voor Oost-Vlaanderen en het Vlaamse Gewest.

⁵⁹ Bron: Jaarverslag OCMW-Oudenaarde ([JAARVERSLAG OCMW 2021.pdf \(oudenaarde.be\)](#))- geraadpleegd op 27/09/22

In 2020 zijn er in het gekozen gebied 321.059 uren hulp met dienstencheques bij 65-plussers gepresteerd. Hiervan zijn 132.826 uren gepresteerd bij 80-plussers. Het gaat hier over 3.980 gebruikers ouder dan 65 jaar (16,8 % van de 65-plussers) en 1.691 personen ouder dan 80 jaar (22,1 % van de 80-plussers). Rekening houdende met alle 65-plussers, wordt per 65-plusser 13,6 uur hulp gepresteerd op jaarbasis. Voor 80-plussers komt dat op 17,4 uur hulp per 80-plusser gepresteerd op jaarbasis.

5.3.5 Centra voor kortverblijf

In ELZ Vlaamse Ardennen zijn er 44 woongelegenheden in verschillende centra voor kortverblijf (2019).

Tabel 47: Centra voor kortverblijf			
	Huidige capaciteit CVK [aantal] [2021]	Voorafgaande vergunningen CVK [aantal] [2021]	Aanbodratio CVK per 1.000 inwoners 65+ [per 1.000] [2021]
Gavere	4	0	1,5
Horebeke	0	0	0,0
Kluisbergen	5	0	3,8
Kruisem	9	13	2,9
Maarkedal	12	0	7,9
Oudenaarde	6	0	0,9
Ronse	1	0	0,2
Wortegem-Petegem	3	0	2,3
Zwalm	4	1	2,4
ELZ Vlaamse Ardennen	/	/	2.3
Oost-Vlaanderen	618	139	2,0
Vlaams Gewest	2.530	474	1,8

5.3.6 VAPH-voorzieningen in ELZ Vlaamse Ardennen

Tabel 48: Lijst met VAPH-voorzieningen in ELZ Vlaamse Ardennen	
't Kephof	Oudenaarde
Centrum voor Locomotorische en Neurologische revalidatie	Ronse
De Bolster	Zwalm
Heuvelheem	Kruisem
Heynsdaele	Ronse
Jasmijn	Oudenaarde
Leefboerderij Suskewiet Zwalm	Zwalm
OC Ebergiste	Vurste
VillaVip Kruisem	Kruisem
Woon- en zorgresidentie PURA	Maarkedal
Woonondersteuning Vlaanderen	Gavere

De Bolster en Heuvelheem hebben meerdere vestigingen verspreid over meerdere gemeenten in ELZ Vlaamse Ardennen. Beide voorzieningen bieden dag- en woonondersteuning, individuele ondersteuning en een RTH-werking aan.

5.3.7 Huisartscontact

- Aantal huisartsen anno 2022
 - Huisartsenkring Ronse: 31 waarvan 1 HAIO ⁶⁰
 - ⇒ 1120.52 inwoners per arts
 - Huisartsenkring Oudenaarde (OVO): 80
 - ⇒ 1017.46 inwoners per arts
- Huisartsenbezoek⁶¹

Tabel 49: Huisartsbezoek (t.o.v. personen in de ziekteverzekering) [%] [2017]	
Gavere	85,2
Horebeke	82,6
Kruisem	84,4
Kluisbergen	83,3
Maarkedal	80,4
Oudenaarde	85,5
Ronse	77,1
Zwalm	84,5
Wortegem-Petegem	83,0
Vlaams Gewest	82,9
Oost-Vlaanderen	82,6
Vlaamse Ardennen	82,7

In ELZ Vlaamse Ardennen gaat ongeveer 8/10 personen eenmaal per jaar langs bij de huisarts. Deze cijfers zijn gelijkaardig aan de gemiddelden voor Oost-Vlaanderen en het Vlaamse gewest. Er wordt echter wel een iets lager percentage vastgesteld in de gemeente Ronse.

Heel regelmatig krijgt de eerstelijnszone vragen en meldingen m.b.t. het toeleiden van burgers naar (tand)artsen. Deze zorgverleners zijn in deze regio ondervertegenwoordigd.

5.3.8 Beroepsgroepen en kringwerkingen

- Kring Thuisverpleegkundigen ((thuisverplegingzovl.be))
- Kring zelfstandige kinesitherapeuten (Kring Zelfst.Kinesith. Oudenaarde-Ronse (axxon.be))
- Vroedvrouwenkring Vlaamse Ardennen
- Psychologenkring Oudenaarde
- Huisartsenkring OVO
- Huisartsenkring HAKRO

⁶⁰ Bron: www.Hakro.be

⁶¹ Bron: databank Provincie in Cijfers, geraadpleegd 22/07/2022

Op dit moment is er nog geen kringwerking voor logopedisten, podologen, diëtisten, ergotherapeuten en/of audiologen in de regio.

5.3.9 Aanbod Geestelijke Gezondheidszorg

- Het Pakt: Het PAKT is het netwerk GGZ voor volwassenen in de regio Gent-Eeklo-Vlaamse Ardennen. De netwerkpartners worden gebonden door een gezamenlijke streven om de zorg op een zodanige manier te (her)organiseren dat elke inwoner van het werkingsgebied, met een vraag of nood, toegang heeft tot de meest passende zorgvorm.
- Psychosociaal revalidatiecentrum Mirabello (Nederename)⁶²:
RC Mirabello biedt ondersteuning aan volwassenen met een psychosociale of psychiatrische problematiek (in niet-acute fase) die nood hebben aan een tijdelijk, maar intensief hersteltraject op maat.
- Beschut wonen⁶³ VZW Samenwerkingsverband GGZ 'De Vlaamse Ardennen':
zorgvorm voor mensen met langdurige psychiatrische, psychosociale kwetsbaarheid. Het heeft een erkende begeleidingscapaciteit voor 36 zorggebruikers.
- CGG ZOV
Het Centrum voor Geestelijke Gezondheidszorg Zuid-Oost-Vlaanderen vzw biedt zorg aan kinderen, jongeren, volwassenen en ouderen met psychische en psychiatrische problemen. Deze hulpverlening is ambulante.
- Zorgpad Suicide Jongeren: opgestart september 2021

5.3.10 Voorzieningen: algemeen ziekenhuis

- AZ Oudenaarde (Minderbroederstraat 3 9700 Oudenaarde)
- AZ Glorieux (Glorieuxlaan 55, 9600 Ronse)

⁶² [Revalidatiecentrum Mirabello \(rcmirabello.be\)](https://rcmirabello.be)

⁶³ [Beschut Wonen 'De Vlaamse Ardennen' | Geestelijke Gezondheidszorg - Groep Philippus Neri Vlaamse Ardennen \(gpn.be\)](https://gpn.be) geraadpleegd op 10/10/2022

5.3.11 Initiatieven rond gezondheidsbevordering en ziektepreventie in de regio

In ELZ Vlaamse Ardennen werken alle gemeentebesturen samen met Logo Gezond+ vzw i.f.v. gezondheidsbevordering en ziektepreventie. Het Logo coacht en ondersteunt hen in hun preventief gezondheidsbeleid aan de hand van de methodiek Gezonde Gemeente. Zo neemt elk lokaal bestuur jaarlijks enkele initiatieven ter bevordering van de gezondheid van de inwoners, werknemers en bezoekers van de gemeente.

Daarnaast nemen zij ook deel aan onderstaande (preventieve) gezondheidsprojecten, met ondersteuning van het Logo:

- Bewegen op verwijzing (BOV)
Dit project komt hier in de regio moeilijk van de grond. Het aantal intakegesprekken en begeleidingen blijft beperkt. Toch zijn er een 4-tal coaches op dit moment werkzaam in de regio.
- Generatie rookvrij
Gavere, Kruisem, Wortegem-Petegem, Oudenaarde, Kluisbergen, Ronse en ondertekenden reeds het Charter 'Alliantie voor een rookvrije samenleving', waarmee ze zich formeel engageren om werk te maken van rookvrije omgevingen in de toekomst. De eerste vier gemeenten maakten ook al effectief speel- en of sportterreinen rookvrij. Ook in Horebeke en Maarkedal is er interesse om met Generatie Rookvrij van start te gaan.
- Project 10.000 stappen: Elke Stap telt
Dit project wordt nagenoeg in iedere gemeente uitgerold, behalve in Wortegem-Petegem. Alle deelnemende lokale besturen worden van 2021 tot en met 2024 geïnspireerd en ondersteund in de uitbouw van een beweegvriendelijke omgeving en een gezondere stad of gemeente.
- Groeiheldentochten in Kruisem en Wortegem-Petegem
(<https://www.groeihelden.be/geocache>)
- Campagne Bijzonder Zonder is dit jaar uitgerold in Ronse.
Wordt dit najaar ook opgestart in de gemeenten Kruisem, Wortegem-Petegem, Oudenaarde en Zwalm.
- BOEBS-project
Sinds 2014 in Ronse

Ook voor de settings zorg en welzijn, onderwijs, gezinnen en op het werk, wil Logo Gezond+ organisaties adviseren, activeren en ondersteunen om werk te maken van gezondheid. Hiervoor zijn er jaarlijks verschillende actiemaanden, actieweken of campagnes. Het Logo maakt deze bekend en inspireert en ondersteunt geïnteresseerde organisaties waar mogelijk. Zie jaarpijl in bijlage.

5.4 Welzijnsaanbod

5.4.1 Aanbod kinderopvang⁶⁴

In het werkingsgebied van ELZ Vlaamse Ardennen waren er eind 2021 1.618 plaatsen in de kinderopvang voor baby's en peuters. Dit betekent dat er voor 49,3% van de 0 tot 2-jarigen een opvangplaats beschikbaar is. Het kinderopvangaanbod (aantal opvangplaatsen per 100 0-2-jarigen) voor baby's en peuters ligt in deze eerstelijnszone hoger dan gemiddeld in het Vlaams Gewest.

Bij opvangplaatsen met inkomenstarief wordt de kostprijs van de kinderopvang berekend op basis van het inkomen van de ouders. Driekwart van de opvangplaatsen in ELZ Vlaamse Ardennen zijn op basis van dit inkomenstarief. Dit aandeel is lager dan gemiddeld genomen in het Vlaams Gewest.

Tabel 50: Aanbod Kinderopvang			
	(Toestand 31/12/jaar-1) [aantal] [2022] (1)	Per 100 kinderen 0 tot 2 jaar (toestand 31/12/jaar-1) [per 100] [2021] (2)	Met inkomenstarief (t.o.v. opvangplaatsen voor B&P) (toestand 31/12/jaar-1) [%] [2022] (2)
Gavere	175	50,6	85,1
Horebeke	8	28,8	0,0
Kluisbergen	113	57,8	61,1
Kruisem	181	38,1	49,7
Maarkedal	44	28,2	81,9
Oudenaarde	509	61,3	65,0
Ronse	394	45,9	89,6
Wortegem-Petegem	73	37,2	100,0
Zwalm	120	57,4	100,0
Vlaamse Ardennen	1.618	49,3	75,5
Vlaams Gewest	88.049	45,3	77,3

In tegenstelling tot bovenstaande data geven lokale besturen aan dat er een structureel te kort aan kinderopvang is in de regio. Oudenaarde heeft een subsidie aangevraagd om bijkomende plaatsen te creëren⁶⁵.

5.4.2 Erkende lokale dienstencentra

Het lokaal dienstencentrum is een voorziening die in een buurt een verbindende, preventieve en laagdrempelige werking ontwikkelt in en met de nabije omgeving van de gebruiker. Ze bieden o.a. informatieve, recreatieve en vormende activiteiten aan en zijn specifiek bedoeld om het zelfzorgvermogen en het sociale netwerk van de deelnemers te versterken, om de sociale cohesie in de buurt te versterken, en om de gebruiker te ondersteunen om zo lang mogelijk in goede omstandigheden thuis in zijn vertrouwde buurt te blijven wonen. Daarnaast bieden ze ook hulp bij activiteiten uit het dagelijkse leven.

⁶⁴ Rapport Kerncijfers ELZ Vlaamse Ardennen geconsulteerd 11/07/2022

⁶⁵ Informatie bekomen tijdens overleg GBO Oekraïne (17/10/2022)

De Vlaamse programmatie voorziet 1 lokaal dienstencentrum per begonnen schijf van 15.000 inwoners (prognose binnen 5 jaar) in de gemeente. Voor het gekozen gebied bedraagt de programmatie 13 lokale dienstencentra.

In het gekozen gebied zijn er 3 lokale dienstencentra in 2021, namelijk in Gavere, Ronse en Oudenaarde. Er is een voorafgaande vergunning voor 1 bijkomend lokaal dienstencentrum voorzien. Per 10.000 65-plussers zijn er in 2021 in het gekozen gebied 1,3 dienstencentra beschikbaar (aanbodratio).

Tabel 51: Aantal lokale dienstencentra			
	Erkende lokale dienstencentra [aantal] [2021]	Voorafgaand vergunde lokale dienstencentra [aantal] [2021]	Aanbodratio LDC per 10.000 inwoners 65+ [per 10.000] [2021]
Gavere	1	0	3,6
Horebeke	0	0	0,0
Kluisbergen	0	0	0,0
Kruisem	0	1	0,0
Maarkedal	0	0	0,0
Oudenaarde	1	0	1,5
Ronse	1	0	2,0
Wortegem-Petegem	0	0	0,0
Zwalm	0	0	0,0
Vlaamse Ardennen	/	/	0,8
Oost-Vlaanderen	40	13	1,3
Vlaams Gewest	259	63	1,9

Het LDC De Vesting in Oudenaarde werkt regelmatig samen met het lokaal dienstencentrum in Gavere. Ronse focust zich hoofdzakelijk op de mensen woonachtig in de appartementsgebouwen waar de het LDC gevestigd is.

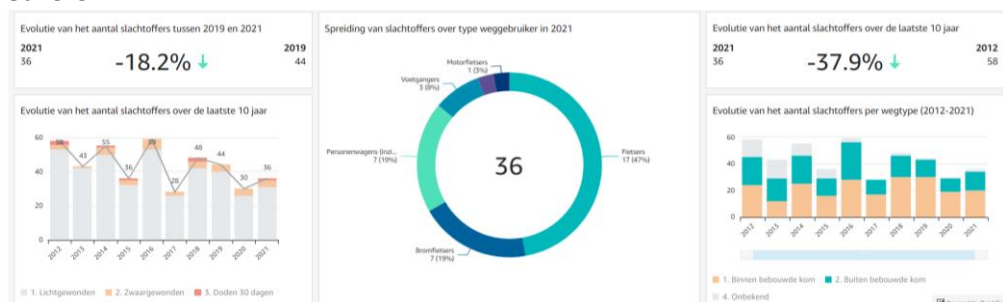
5.5 Milieu-indicatoren VMM⁶⁶

De luchtkwaliteit in de regio die de ELZ Vlaamse Ardennen omvat is goed; 6-15 microgram/m³ fijn stof.

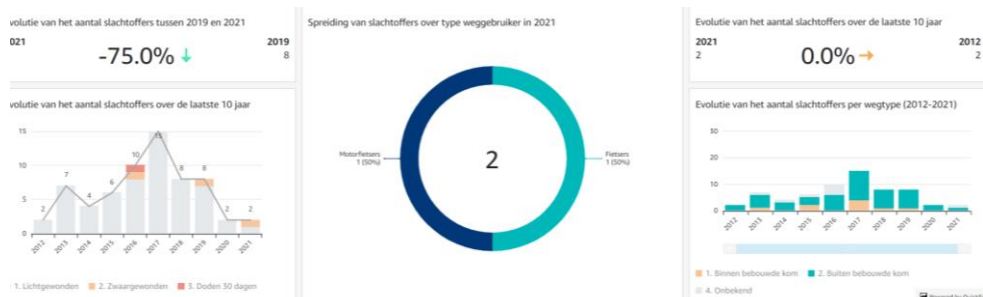
5.6 Verkeersveiligheid⁶⁷

5.6.1 Cijfers verkeersslachtoffers

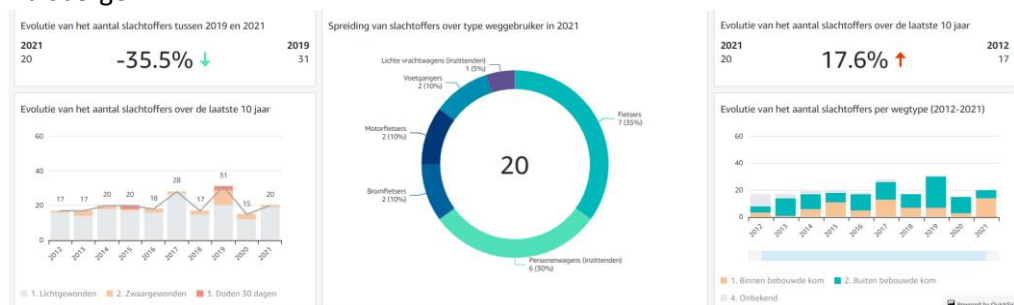
■ Gavere

■ Horebeke

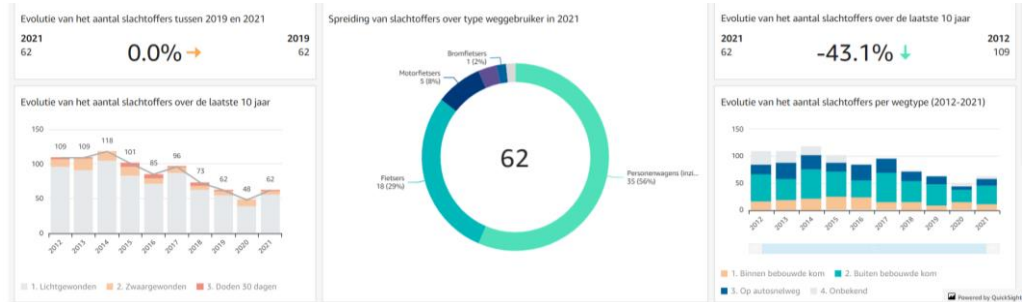
■ Kluisbergen

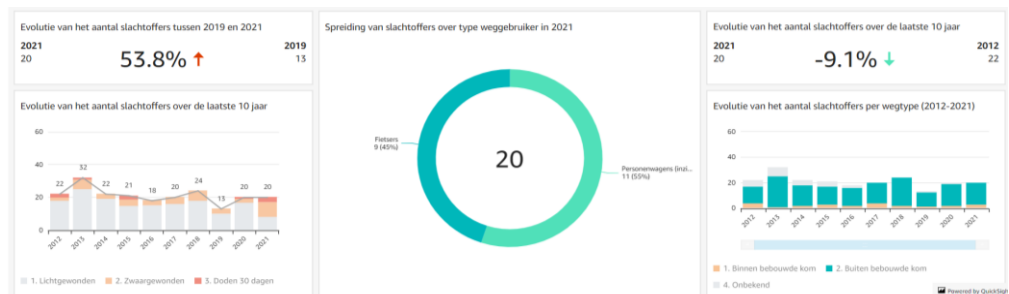
⁶⁶ Je gemeente in cijfers – Luchtkwaliteit – [Je gemeente in cijfers – Vlaamse Milieumaatschappij \(vmm.be\)](https://www.vmm.be) – geconsulteerd op 18/07/2022

⁶⁷ Verkeersslachtoffers in België – www.via-roadsafety.be Geconsulteerd op 18/07/2022

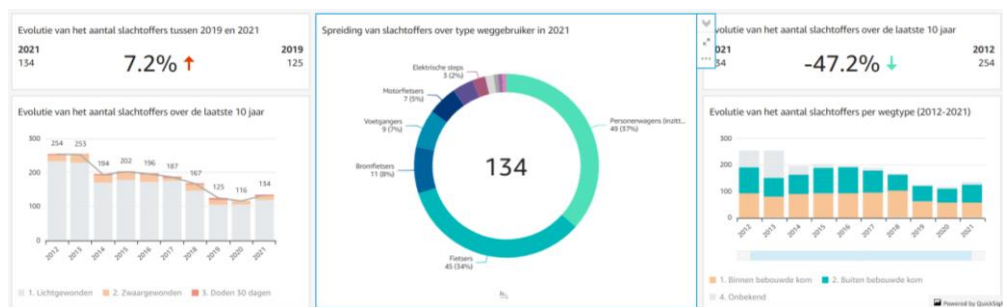
Kruisem

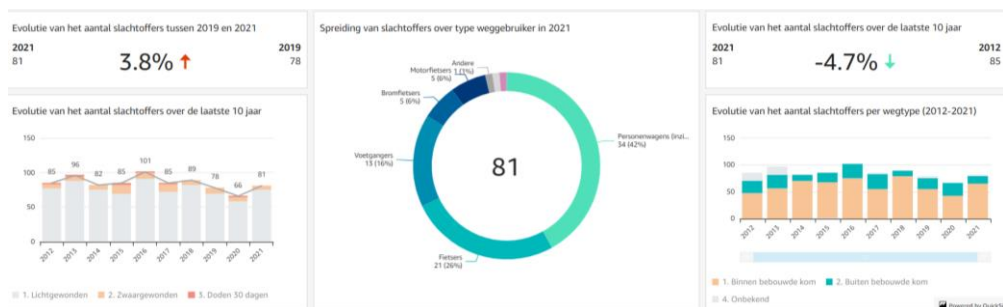
Maarkedal

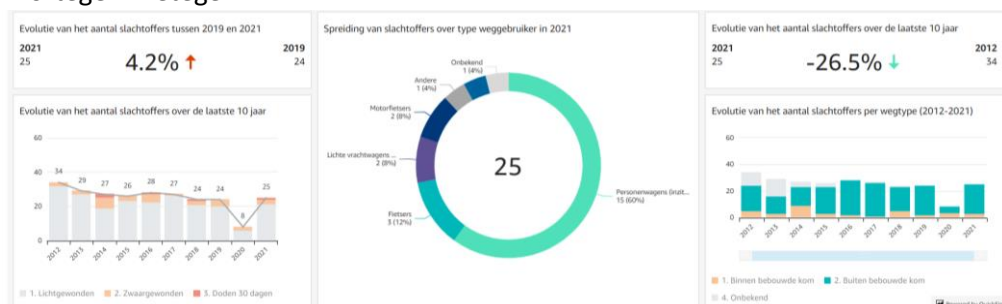
Oudenaarde

Ronse

Wortegem-Petegem

Zwalm

Er wordt een daling in verkeersslachtoffers (2019-2021) weerhouden voor de gemeenten Gavere, Horebeke en Kluisbergen. In Kruisem is er een status quo. In de 5 andere gemeenten wordt een toename opgemerkt in het aantal verkeersslachtoffers. In het jaar 2020 lagen de cijfers algemeen lager door toedoen van de lockdown kaderend binnen de COVID-pandemie. Het zijn vooral fietsers en inzittenden van een personenwagen die slachtoffer zijn in het verkeer.

5.6.2 Duurzaam verplaatsingsgedrag

Tabel 51: Duurzaam verplaatsingsgedrag (korte afstanden te voet/met de fiets) ⁶⁸	
Gavere	60%
Horebeke	54%
Maarkedal	53%
Kluisbergen	58%
Kruisem	64%
Ronse	57%
Wortegem-Petegem	51%
Zwalm	54%
Oudenaarde	65%

Het percentage personen die zich op een duurzame manier verplaatsen in deze regio is hoger in Oudenaarde, Gavere, Kluisbergen en Ronse. Het verstedelijkte karakter van deze gemeenten, met betere toegankelijkheid van openbaarvervoer, kan hierin ook een rol spelen.

⁶⁸ Data via e-mail aangeleverd door Logo Gezondplus (25/08/22)

5.7 Synthese ecologische ontwikkelingen

- Het aandeel huurders in ELZ Vlaamse Ardennen ligt lager dan in Oost-Vlaanderen en het Vlaamse Gewest. Er wordt een hoger aandeel huurders weerhouden in verstedelijkte gebieden.
- Het Bindend Sociaal Objectief voor deze regio ligt op 811 sociale huurwoningen. Op heden is het aantal gerealiseerde en geplande sociale huurwoningen gelijk aan 644.
- Het percentage kandidaat-huurders ligt in deze regio lager dan het gemiddelde voor het Vlaamse Gewest. Enkel in Ronse is het percentage gelijk aan het gemiddelde voor het Vlaamse Gewest.
- Het gemiddeld aantal bedden in WZC voor de ELZ Vlaamse Ardennen ligt hoger dan het gemiddelde voor het Vlaamse Gewest en Oost-Vlaanderen.
- Ook voor de dagverzorgingscentra ligt de aanbodratio per 10000 inwoners hoger dan in Oost-Vlaanderen en het Vlaamse Gewest.
- De aanbodratio voor centra voor kortverblijf per 10000 inwoners ligt hoger dan de ratio voor Oost-Vlaanderen en het Vlaamse Gewest.
- ELZ Vlaamse Ardennen kent een relatief hoog aanbod aan kinderopvang. Het aanbod ligt hoger dan het gemiddelde voor het Vlaamse Gewest.
- Per 10.000 65-plussers is er in 2021 in het gebied van deze Eerstelijnszone een aanbodratio van 0.8 lokale dienstencentra. Dit ligt lager dan de ratio voor het Vlaamse Gewest.
- De luchtkwaliteit in deze regio is goed.
- Het aantal verkeersslachtoffers in deze regio is de afgelopen 10 jaar gedaald in nagenoeg alle steen en gemeenten in deze regio.

6 Politiek-juridische gegevens

Eerstelijnszone Vlaamse Ardennen bestaat uit negen steden en gemeenten met negen verschillende besturen. Volgende partijen leverden de burgemeester na de verkiezingen in 2018⁶⁹:

Gavere	Open VLD
Horebeke	Volksbelangen
Kluisbergen	Gemeentebelangen (Kartel Open VLD)
Kruisem	CD&V
Maarkedal	NVA
Oudenaarde	Open VLD
Ronse	CD&V
Wortegem-Petegem	Open VLD
Zwalm	Open VLD

De verscheidenheid aan partijen die besturen, is een bijkomende uitdaging voor de Eerstelijnszone.

- Kruisem is een fusiegemeente (2019) bestaande uit Zingem en Kruishoutem.
- Kruisem, Oudenaarde, Wortegem-Petegem en Kluisbergen vroegen een haalbaarheidsstudie aan om een mogelijke 'megafusie' te onderzoeken. Resultaten van de volksraadpleging, openbaar begin september 2022, maakten duidelijk dat er geen draagvlak bij de bevolking is voor een grote fusie. De gemeenten zullen wel inzetten op een versterkte samenwerking.⁷⁰

6.1 Info uit meerjarenplan 2020-2025, beleids- en/of armoedepan van de gemeenten

Gavere⁷¹

- o Beleidsdoel: 'Gavere, een verbindende en zorgzame gemeente'.
Project Thuis in Gavere ([Thuis in Gavere - project seniorenwerking van gemeente Gavere](#))
- o Beleidsdoel: Goede gezondheid en welzijn - Vermaatschappelijking van lokale sociale hulp- en dienstverlening
- o GBO

Horebeke⁷²

De gemeente Horebeke bespreekt in z'n Meerjarenplan 2020-2025 de opvallende vergrijzing van de gemeente, alsook het hoge percentage van alleenstaanden. In functie van deze evolutie

⁶⁹ [gemeenteraad | Lokale verkiezingen 2018 \(vlaanderenkiest.be\)](#)

⁷⁰ [Versterkte samenwerking | Stad Oudenaarde](#), geraadpleegd op 12/10/22

⁷¹ Meerjarenplan Gavere - [Microsoft Word - MJP_schutblad_2020-2025.docx \(gavere.be\)](#), geconsulteerd op 18/07/2022

⁷² Meerjarenplan Horebeke - [MJP 2020-2025-aanpassing 2021_1.pdf \(horebeke.be\)](#), geconsulteerd op 18/07/2022

wil men veiligere fiets- en voetpaden, de openbare gebouwen toegankelijker maken, wil men meer dienstverlening aan huis en de vereenzaming tegen gaan (bv. Door gezamenlijke sportinitiatieven). Ook willen zij meer inzetten op buurtwerking i.k.v. de individualisering van de maatschappij. Het plan benadrukt bijkomend het belang van aandacht voor een gezonde levensstijl.

Kluisbergen⁷³

- De gemeente Kluisbergen zet in op welzijn van jongeren door o.a. De KluisKaravaan uit te sturen. Hoewel het project en financiering ten einde loopt, wil de gemeente dit initiatief verderzetten ([Programma De KluisKaravan | Gemeente Kluisbergen](#)).
- Zorgzame Buurten ([Zorgzame buurt Ruien, via ontmoeting naar verbinding | Zorgen voor Morgen](#))
- Uitbouw Lokaal Dienstencentrum

Kruisem⁷⁴:

- Een van de prioritaire acties in Kruisem: 'De ouderen zo lang als mogelijk zelfstandig laten thuis wonen (cfr. Mantelzorg)
- Werkgroep Kinderarmoede
- Zorggids voor inwoners (65+) ([Kruisem zorggids OK.pdf](#)).
- Resultaten burgerbevraging Solva (2019)⁷⁵: 'Voorzieningen voor ouderen en sociale dienstverlening worden eerder positief beoordeeld door de respondenten. De voornaamste aandachtspunten zijn ondersteuning bieden bij problemen rond wonen en een betere integratie van (anderstalige) nieuwe inwoners'.

Maarkedal⁷⁶:

- Inspanningen op vlak van jeugdinfrastructuur
- Inwoners tot bewegen motiveren

Oudenaarde⁷⁷

- GBO: Sterke samenwerking opzetten met regionale partners om te komen tot een geïntegreerd breed onthaal. We ontwikkelen een samenwerking in de Vlaamse Ardennen tussen de verplichte partners OCMW, CAW en DMW's (ziekenfondsen) om een project GBO (geïntegreerd breed onthaal) rond het thema kinderarmoede (leeftijd van 0-6 jaar) uit te werken. Oudenaarde is trekker van het project en beheert de projectsubsidies (inkomsten-uitgaven).
- Lokaal kinderarmoedeplan

⁷³ MJP Kluisbergen - [Meerjarenplan 2020-2025.pdf \(kluisbergen.be\)](#), geconsulteerd op 19/07/22

⁷⁴ [2020-25 MJP 0000 ORIGINEEL boek.pdf \(kruisem.be\)](#)

⁷⁵ Burgerbevraging ZOV 2019 - [Omgevingsanalyse bijlage 6 - SOLVA - Analyserapport burgerbevraging Zuid-Oost-Vlaanderen.pdf \(kruisem.be\)](#), geconsulteerd op 19/07/22

⁷⁶ Meerjarenplan Maarkedal, [Aanpassing meerjarenplan 2020-2025 opschrift.pdf \(maarkedal.be\)](#), geconsulteerd op 19/07/22

⁷⁷ Bestuursakkoord Oudenaarde 2019/2024 - [Microsoft Word - OudenaardeMEEmaken bestuursakkoord19.docx](#), geconsulteerd op 19/07/2022

- Actief participeren in en faciliteren van de eerstelijnszorgzone Vlaamse Ardennen.
- Inburgering van nieuwkomers bevorderen. Oudenaarde zet in op een toeleider om de integratie van nieuwkomers te verhogen en de weg naar de hulpverlening te bevorderen.
- Vitaal Ouderenbeleid: Ouderen ondersteunen om zolang mogelijk thuis te wonen (vermaatschappelijking van de zorg).

Ronse:

- BOEBS-project: Blijf Op Eigen Benen⁷⁸
- JORES-project⁷⁹
- Nam deel aan Belproject 80+
- Het lokaal bestuur heeft een aantal sociale convenanten opgezet i.f.v. armoedebestrijding (zoals met Grijskoot, Kopa, CGG ZOV, Auxilior, huurdersbond...)
- Armoedebelidsplan 2020 -2024 <https://www.ronse.be/nl/armoedebelidsplan>
Knelpunten opgesteld in het armoedebelidsplan⁸⁰:
 - De vele sociale voorzieningen in de stad kennen elkaars aanbod niet; ze zijn onvoldoende op de hoogte van elkaars projecten.
 - Er zijn geen concrete of diepgaande samenwerkingsverbanden tussen de verschillende organisaties
 - Soms overlappend aanbod
 - 'Bekendheid' en 'Begrijpbaarheid' zijn de voornaamste drempels die aangehaald worden voor het niet gebruik maken van deze dienstverlening
 - Taal wordt als knelpunt ervaren op alle levensdomeinen
 - Sterk verband tussen laaggeletterdheid en migratieachtergrond, anderstaligheid, armoede, lage integratie en gezondheid (Centra voor Basiseducatie)
 - De verregaande digitalisering van diensten heeft de kloof tussen arm en rijk vergroot. Ook voor de doelgroep van senioren wordt dit als drempel ervaren
 - De naam 'OCMW' brengt een bepaald stigma met zich mee waardoor mensen niet altijd naar deze diensten durven komen.
 - Het aantal gezinnen die leven in onderbescherming of de non-take-up van rechten wordt hoog ingeschat.
 - Gezinnen in armoede geven aan lange tijd niet bekend te zijn met het aanbod aan ondersteuning en de organisaties waarbij je terecht kan.

Wortegem-Petegem⁸¹:

- Uit hun omgevingsanalyse bleek vergrijzing en vereenzaming één van de vele belangrijke resultaten. Hierop wil men inspelen door o.a. meer dienstverlening aan huis te voorzien. Men zet in op een participatieve en meer inclusieve bestuurscultuur.
- Inwonerspanel

⁷⁸ [BOEBS in Vlaanderen | Gezond Leven](#)

⁷⁹ [JORES-project | Ronse](#)

⁸⁰ <https://www.ronse.be/nl/armoedebelidsplan>

⁸¹ Meerjarenplan Wortegem-Petegem - [MJP 2020-2025.pdf \(wortegem-petegem.be\)](#), geconsulteerd op 19/07/22

- Traject Kindvriendelijke Gemeente

Zwalm⁸²

- Versterken van de zorg (vermaatschappelijking van de zorg):
 - Verderzetting Katrol (Huiswerkbegeleiding kwetsbare gezinnen)
 - Zorgnetwerk 'Zwazo' als ondersteuning voor de mantelzorger
 - Uitbouw van een eigen sociale kruidenier i.f.v. armoedebestrijding

6.2 Synthese politieke ontwikkelingen

Elk lokaal bestuur uit ELZ Vlaamse Ardennen zet in op zorg- en welzijn voor haar inwoners. Zorgzame buurten, lokale dienstencentra, geïntegreerd breed onthaal zijn maar enkele voorbeelden van de meerdere gemeenschappelijke beleidsdoelen. Geleidelijk aan zet men meer in op samenwerking over de gemeentegrenzen heen.

⁸² [Gemeentelijk streefplan 20–25 LR.pdf](#)

Algemeen besluit

Deze omgevingsanalyse toont duidelijk aan dat DE inwoner van ELZ Vlaamse Ardennen niet bestaat. Hiervoor zijn de steden en gemeenten te divers, zowel op demografisch als op ecologisch vlak. We onderscheiden jongere en oudere populaties, dun- en dichtbevolkte gebieden, behoeve en minder behoeve regio's...

Toch zijn er enkele inzichten die gelden voor elke gemeente. Zo kent deze regio een belangrijk aandeel chronisch zieken en personen met diabetes, personen met een beperking en 65+'ers die een zorgbudget krijgen. De mantelzorgratio in Eerstelijnszone Vlaamse Ardennen staat bovendien onder druk. Hoewel die de laatste jaren toenam, wordt een negatieve trend voorspeld voor de toekomst. Hierdoor kan ook de druk op de formele zorg toenemen. Het aantal WZC-bedden en het aantal dagverzorgingscentra in de regio zijn op heden voldoende toereikend. Daartegenover staan de personeelstekorten in de zorgvoorzieningen als grote uitdagingen voor de directies. Het aanbod lokale dienstencentra is te laag voor dit gebied, enkele lokale besturen bekijken de uitbouw van een nieuw LDC op hun grondgebied.

Nog een belangrijk demografisch feit is dat bijna een derde van de huishoudens in deze eerstelijnszone uit alleenstaanden bestaat. Zonder met de vinger te willen wijzen moet ook het kansarmoedeprobleem in Ronse belicht worden. Vooral de migratie-achtergrond van heel wat inwoners, een laag fiscaal inkomen en de lage tewerkstellingsgraad zijn hierin belangrijke risicofactoren. Rekening houdend met de bijzondere context van vele inwoners van Ronse, kan vermoed worden dat gezondheidsvaardigheden in die regio eerder laag zijn. Dit zou ook de lagere cijfers voor kankerscreening en preventieve mondzorg kunnen verklaren. Zorggeletterdheid en gezondheidsvaardigheden zijn heel belangrijke competenties in het correcte gebruik van de zorg. Onderbescherming moet vermeden worden, maar overconsumptie van zorgverstrekkers even zeer. Het bevorderen van deze vaardigheden zou het zorg- en welzijnslandschap in deze eerstelijnszone ten goede komen.

Binnen Eerstelijnszone Vlaamse Ardennen bestaat reeds een goed uitgebouwd netwerk van zorgaanbieders op vlak van gezondheid en welzijn. Voor vele burgers is het echter vaak moeilijk het bos door de bomen te zien. Het is een uitdaging om meer zicht te krijgen op de vele organisaties die actief zijn in de regio alsook het aanbod dat zij bieden. Tot slot is het tekort aan tand- en huisartsen in deze eerstelijnszone een heel belangrijk aandachtspunt.

Laat duidelijk zijn dat deze omgevingsanalyse een momentopname en dus een werkdocument is. Wat vandaag geldt, is morgen alweer gedateerd. Toch zal deze kwantitatieve omgevingsanalyse, aangevuld met kwalitatieve input verkregen door contacten met het bestuursorgaan en het burgerplatform, een goede basis vormen voor volgend beleids- en actieplan.